



EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 30.08.2002
KOM(2002) 480 slutlig

KOMMISSIONENS ARBETSDOKUMENT

OM DE PLANERADE RÄTTSINSTANSERNA FÖR GEMENSKAPSPATENTMÅL

Bakgrund

Den 1 augusti 2000 lade kommissionen fram ett förslag till förordning om gemenskapspatent. I arbetsdokumentet av den 7 maj 2001 beskrev kommissionen vidare utförligt hur Europeiska patentkonventionen behöver ändras dels för att EPO (Europeiska patentverket) skall kunna meddela gemenskapspatent, dels för att gemenskapen skall kunna ansluta sig till Europeiska patentkonventionen. I detta arbetsdokument behandlas den sista centrala delen i gemenskapens patentsystem, nämligen rättsinstanserna för gemenskapspatentmål.

Genom Nicefördraget får EG-fördraget en rättslig grund för att upprätta rättsinstanser för gemenskapspatentmål. I artikel 229a i EG-fördraget finns en rättslig grund för EG-domstolens behörighet att avgöra tvister som rör tillämpningen av de rättsakter genom vilka det har skapats gemenskapsrättigheter om industriellt rättsskydd. Enligt artikel 225a i EG-fördraget är det vidare tillåtet att skapa särskilda rättsinstanser med uppgift att i första instans pröva och avgöra vissa grupper av ärenden på särskilda områden, varvid överprövningen sker i förstainstansrätten. I det gemensamma ställningstagande som rådet antog den 31 maj 2001 enades man om att använda dessa nya bestämmelser som rättslig grund för rättsinstanser i gemenskapspatentmål. Detta arbetsdokument bygger på samma inställning.

Bilagan till detta arbetsdokument innehåller utförliga förslag till hur rättsinstanserna i gemenskapspatentmål skulle kunna utformas. Förslagen är en del av kommissionens beredning inför ett kommande formellt kommissionsförslag. Arbetsdokumentets syfte är i detta skede att underlätta diskussionerna i rådet och bereda väg för en politisk överenskommelse om huvuddragen i gemenskapens patentsystem. Arbetsdokumentet kommer också att lämnas till Europaparlamentet och EG-domstolen eftersom bägge kommer att höras om ett kommande kommissionsförslag. Kommissionen förbehåller sig rätten att ändra eller komplettera förslagen i detta arbetsdokument om det skulle visa sig lämpligt vid den tidpunkt då den eventuellt skall lägga fram ett formellt lagförslag, som därpå kommer att granskas på sedvanligt sätt genom beslutsprocessen.

Behörighet

Såsom klargjordes i förslaget till förordning om gemenskapspatent anser kommissionen att en central instans på gemenskapsnivå med specialistkompetens på patentområdet bäst borgar för enhetlig rättstillämpning och konsekvent rättspraxis när det gäller gemenskapspatentet. Gemenskapspatent bör inte endast meddelas enligt enhetliga regler i Europeiska patentkonventionen, utan måste också gå att försvara inför en gemenskapsrättsinstans som ger avgöranden med hög kvalitet genom ett snabbt, billigt och enhetligt förfarande. Ett sådant enhetligt förfarande inför en enda instans i gemenskapspatentmål skulle ge företagen över hela Europa rättssäkerhet och befria dem från dyra och långdragna parallellförfaranden i olika medlemsstater.

De tvister som en specialiserad gemenskapsinstans kommer att behandla, civilrättsliga tvister, ligger för närvarande utanför EG-domstolens behörighet. Det blir därför nödvändigt att uttryckligen ge domstolen denna behörighet i ett separat rådsbeslut, vilket därpå skall antas av medlemsstaterna i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser såsom anges i artikel 229a i EG-fördraget (Nice).

Förslagsvis kan man parallellt använda artikel 225a i EG-fördraget (Nice), som tillåter att det upprättas särskilda rättsinstanser för prövning i första instans. En sådan rättsinstans, gemenskapspatentsrätten, skulle kunna knytas till förstainstansrätten som skulle kunna sköta överprövningen.

Denna specialiserade rättsinstans på gemenskapsnivå skulle kunna pröva vissa grupper av ärenden. Den måste kunna handlägga såväl tvister om intrång i ett patent som tvister om patentets giltighet. Att låta dessa två typer av talan falla under olika behörighet skulle varken främja god rättstillämpning eller den effektivitet som eftersträvas med förordningen, eftersom de punkter som domstolen skall granska i bägge fall är väsentligen desamma. Vissa andra typer av tvistemål och yrkanden bör också handläggas vid den specialiserade rättsinstansen. På alla områden där den specialiserade rättsinstansen tillerkänns behörighet, även interimistiska åtgärder, bör den ha ensam behörighet.

Däremot bör EPO:s beslut, som överklagas enligt regler i Europeiska patentkonventionen, inte överprövas i den specialiserade gemenskapsrätten. Den skall inte heller ha behörighet att ompröva de beslut om tvångslicenser som kommissionen tar i kraft av förordningen om gemenskapspatent. Sådana beslut skall överklagas till förstainstansrätten enligt gällande fördragsbestämmelser.

Sammansättning

Domarna i en specialiserad gemenskapspatentsrätt bör ha tillräcklig erfarenhet på patentområdet. I domstolen skall både lagfarna och tekniska ledamöter sitta. Ett mål bör normalt handläggas av två lagfarna ledamöter och en teknisk ledamot. De tekniska ledamöterna skall tillsammans täcka in teknikens tre huvudområden (fysik, kemi och mekanik). De kommer således inte att vara experter på alla teknikområden. Men deras medverkan kommer att vara viktig och bidra till att man tidigt kan klarlägga vilka tekniska punkter som är centrala. Syftet med dem är inte att helt utesluta användningen av andra sakkunniga, utan snarare att göra det möjligt för rätten i sin helhet att snabbare och mer exakt förstå de tekniska aspekterna i ett ärende, vilket är viktigt för att kunna handlägga ärendet effektivt och kunna fälla ett rättsligt korrekt avgörande.

Ett alternativt sätt att säkerställa teknisk sakkunskap, som inte behandlas i detta arbetsdokument, skulle kunna vara att ta hjälp av "biträdande referenter", en funktion som kan skapas enligt domstolens stadga. Sådana biträdande referenter skulle kunna vara sakkunniga på olika tekniska områden och delta aktivt i domstolens överläggningar. Deras eventuella rapporter skulle kunna lämnas till parterna före förhandlingarna. De bör dock inte ha rösträtt. Väljer man detta alternativ skulle rätten kunna sammanträda med tre lagfarna domare och assisteras av en biträdande referent.

När rättsinstanserna först tas i bruk kommer det förmodligen inte att krävas mer än ett begränsat antal domare. Enligt det nuvarande förslaget skulle det räcka med sju domare, fyra lagfarna och tre tekniska ledamöter, i första instans. De skulle kunna bilda två domarlag, vardera bestående av två lagfarna ledamöter och en teknisk ledamot. Med denna bemanning räknar man med att rättsinstansen bör kunna handlägga 120–150 mål om året. För överprövningen bör det räcka med en specialiserad avdelning i förstainstansrätten.

Uppbyggnad

Hur prövningen i första instans skall vara uppbyggd har länge diskuterats inom rådet. Närhetsprincipen, den lokala förankringen och närheten till användarna har lagts fram som argument mot en centraliserad gemenskapsrätt.

Utgångspunkten i detta dokument är att gemenskapspatentsrätten åtminstone till att börja med måste vara helt centraliserad. När gemenskapens patentsystem först tas i bruk kommer det att finnas relativt få gemenskapspatent, och ännu färre patenttvister. Följaktligen kommer det

endast att behövas ett mindre antal domare. Det är ytterst viktigt att dessa domare konstant arbetar tillsammans, så att de kan bygga upp gemensamma arbetsrutiner och en enhetlig praxis. De skall även utarbeta domstolens rättegångsregler.

Genom att använda bästa möjliga modern teknik bör man kunna säkerställa enkel och direkt kommunikation mellan domstolen och parterna. För att detta skall gå måste det finnas utrymme i regelsystemet för arbetsmetoder som tillåter elektronisk kommunikation med domstolen. Om det passar bör gemenskapspatentsrätten dessutom kunna förhandla i videokonferens. Men rätten bör också i vissa fall kunna besluta att förhandla i en medlemsstat, om det skulle visa sig vara mer ändamålsenligt än förhandlingar i rättens egna lokaler. Sådana förhandlingar i en medlemsstat kan dock bara hållas om medlemsstaten ifråga ställer nödvändig infrastruktur till domstolens förfogande på egen bekostnad.

Alltefter som tiden går kan man vänta sig att antalet tvister och därmed arbetsbelastningen vid gemenskapspatentsrätten växer. Då förefaller det från effektivitetssynpunkt vara motiverat att upprätta en eller flera regionala avdelningar i de medlemsstater som tvisterna är kopplade till. Dessa regionala avdelningar skall ur organisatorisk synpunkt utgöra en del av den centrala gemenskapspatentsrätten. Kommissionen anser att man redan i detta skede bör ange tydliga krav för när en regional avdelning skall upprättas. För rättssystemets användare är det viktigt dels att inga regionala avdelningar upprättas innan den centrala avdelningen är väl etablerad och har sådan ärendebelastning att en konsekvent rättspraxis kunnat utvecklas, dels att en ny avdelning inte bromsas i starten av högar av gamla ärenden till följd av eftersläpning i arbetet. Därför tycker kommissionen det är bra att knyta upprättandet av regionala avdelningar till antalet ärenden vid gemenskapspatentsrättens centrala avdelning. Naturligtvis bör en regional avdelning bara sättas upp där man kan förvänta sig att den får en betydande arbetsbelastning, detta är i synnerhet viktigt för att säkerställa expert- och yrkeskunnande åt avdelningen. Beslut om var regionala avdelningar skall placeras bör grunda sig på hemvist för parter i tvistemål vid den centrala avdelningen.

Ur effektivitetssynpunkt innebär en eller flera regionala avdelningar som komplement till den centrala avdelningen att det krävs bestämmelser om hur behörigheten skall delas mellan den centrala avdelningen och de regionala avdelningarna. Det grundläggande rättesnöret bör vara att den centrala avdelningen är behörig såvida det inte finns särskilda bestämmelser som anger att en regional avdelning är behörig. De särskilda reglerna bör vara baserade på principerna i den s.k. Bryssel förordningen (Rådets förordning 44/2001).

Kommissionen vill dock betona att även om viss utlokalisering sker genom att regionala avdelningar upprättas måste dessa besitta och vidmakthålla samma professionella nivå som den centrala avdelningen. Ännu viktigare är det att de förblir en integrerad del av samma centrala rättsinstanser som skall borga för konsekvent praxis och för att förordningen om gemenskapspatent tolkas och tillämpas på samma sätt i hela EU.

Bilagan till detta arbetsdokument innehåller följande tre huvuddelar:

I. Planerat beslut om behörighet för EG-domstolen

II. Upprättande av en särskild rättsinstans

III. Ändringar i domstolens stadga med bäring på förstainstansrätten

Bilaga: Delar i ett rättssystem för gemenskapspatentmål

INNEHÅLL

I.	Beslut att ge EG-domstolen behörighet (artikel 229a i EG-fördraget (Nice))	7
II.	Upprättande av en särskild rättsinstans (artikel 225a i EG-fördraget (Nice)).....	9
III.	Ändringar i domstolens stadga med bäring på förstainstansrätten.....	36

I. BESLUT ATT GE EG-DOMSTOLEN BEHÖRIGHET (ARTIKEL 229A I EG-FÖRDRAGET (NICE))

Artikel 229a i EG-fördraget (Nice) innehåller en rättslig grund för att ge EG-domstolen behörighet att lösa patenttvister genom ett rådsbeslut. I artikeln står följande:

”Utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i detta fördrag får rådet enhälligt, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet, anta bestämmelser för att i den omfattning som det beslutar ge domstolen behörighet att avgöra tvister som rör tillämpningen av de rättsakter som antagits på grundval av detta fördrag och genom vilka gemenskapsrättigheter avseende industriellt rättsskydd skapas. Rådet skall rekommendera medlemsstaterna att anta dessa bestämmelser i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser.”

Följande bestämmelser skulle kunna ingå:

Artikel 1

Behörighet i gemenskapspatentmål

EG-domstolen skall ha ensam behörighet när det gäller sådana mål och yrkanden som nämns i artikel 30.1 i förordning (.../...) om gemenskapspatent, inklusive yrkanden om interimistiska åtgärder.

Kommentar:

Artikeln grundar sig på artikel 229a i EG-fördraget (Nice) och ger behörighet till EG-domstolen i ärenden som rör gemenskapspatent. Genom en hänvisning till artikel 30.1 i förordningen om gemenskapspatent klargörs även behörighetens räckvidd. En hänvisning av detta slag är det enklaste sättet att garantera att förordningen om gemenskapspatent och beslutet är samstämda.

Enligt den föreslagna strategin skall domstolen ha ensam behörighet i tvister gällande gemenskapspatents giltighet eller intrång i gemenskapspatent, fastställelse av att intrång inte skett, utnyttjande av uppfinningen efter det att gemenskapspatentansökan offentliggjorts, rättigheter grundade på tidigare användning av uppfinningen samt yrkande om fastställelse av att patentet har upphört. I talan om ogiltigförklaring ingår fristående talan om ogiltigförklaring och genkärsmål. Behörigheten omfattar även talan och yrkanden om skadestånd.

I bestämmelsen sägs dessutom uttryckligen att domstolen skall ha ensam behörighet när det gäller interimistiska åtgärder rörande föremålet för patentet. Detta tycks nödvändigt eftersom interimistiska åtgärder inte nämns uttryckligen i artikel 30 i utkastet till förordning om gemenskapspatent. Angreppssättet är i linje med kommissionens åsikt i förslaget till förordning om gemenskapspatent, nämligen att gemenskapsrättsinstanserna bör erbjuda enkla och snabba förfaranden. Besluten kommer att verkställas i medlemsstaterna enligt bestämmelserna i artiklarna 244 och 256 i EG-fördraget. Omvänt bör medlemsstaternas domstolar inte få befogenhet att besluta om interimistiska åtgärder i mål där gemenskapsrättsinstanserna är behöriga i själva sakfrågan. Det är viktigt att i möjligaste mån

förebygga diskrepanser mellan interimistiska åtgärder som vidtas av nationella domstolar och dem som vidtas av gemenskapsrättsinstanserna.

Artikel 2

System av rättsinstanser för gemenskapspatentmål

Prövningen av gemenskapspatent skall skötas i första instans av en särskild rättsinstans som skall upprättas genom ett rådsbeslut enligt artikel 225a i EG-fördraget. Överprövningen skall ske i förstainstansrätten.

Kommentar:

I bestämmelsen anges grunddragen i den organisation som skall avgöra tvister om gemenskapspatent. Gemenskapspatentmålen skall prövas av en sådan särskild rättsinstans som avses i artikel 225a i EG-fördraget (Nice). Överprövningen skall ske i förstainstansrätten. En enkel hänvisning till artikel 225a i EG-fördraget (Nice) verkar lämpligt för att medlemsstaterna skall kunna ge sitt samtycke enligt kraven i deras respektive konstitutionella bestämmelser på området.

Artikel 3

Antagande av medlemsstaterna och ikraftträdande

Rådet rekommenderar medlemsstaterna att anta bestämmelserna i artiklarna 1 och 2 i detta beslut i enlighet med deras respektive konstitutionella krav. Beslutet skall träda i kraft samma dag som den sista medlemsstaten anmäler att den godkänner dessa bestämmelser.

Kommentar:

Beslutet kan inte träda i kraft förrän alla medlemsstaterna har anmält att de godkänner det. Det kan däremot träda i kraft innan det finns något beslut om att upprätta rättsinstanser för gemenskapspatentmål, eftersom det bara innehåller bestämmelser om att överlåta domsrätt till gemenskapen samt allmänna former för detta. Domsrätten kommer att utövas av gemenskapen genom beslutet att upprätta rättsinstanser för gemenskapspatentmål. Det beslutet får däremot inte träda i kraft innan medlemsstaterna har anmält att de godkänner rådsbeslutet på grundval av artikel 229a i EG-fördraget (Nice).

II. UPPRÄTTANDE AV EN SÄRSKILD RÄTTSTINSTANS (ARTIKEL 225A I EG-FÖRDRAGET (NICE))

Artikel 225a i EG-fördraget (Nice) skall tjäna som rättslig grund för upprättandet av en första instans i ett system för prövning av gemenskapspatentmål. I artikeln står följande:

”Rådet får genom enhälligt beslut, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och domstolen, eller på begäran av domstolen och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen, upprätta särskilda rättsinstanser med uppgift att i första instans pröva och avgöra vissa grupper av ärenden på särskilda områden.

I beslutet om upprättandet av en särskild rättsinstans skall bestämmelser om rättsinstansens sammansättning fastställas och omfattningen av dess behörighet preciseras.

De särskilda rättsinstansernas beslut kan överklagas till förstainstansrätten endast i rättsfrågor eller, om det i beslutet om upprättande av rättsinstansen så fastställs, även i sakfrågor.

Ledamöterna av de särskilda rättsinstanserna skall utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av domarämbeten. De skall utses av rådet genom enhälligt beslut.

De särskilda rättsinstanserna skall fastställa sina rättegångsregler i samförstånd med domstolen. Dessa regler skall godkännas av rådet med kvalificerad majoritet.

Om inte annat föreskrivs i beslutet om upprättandet av den särskilda rättsinstansen, skall de bestämmelser i detta fördrag som avser domstolen och bestämmelserna i domstolens stadga tillämpas på de särskilda rättsinstanserna.”

Ett rådsbeslut som grundar sig på artikel 225a i EG-fördraget (Nice) skulle kunna innehålla bestämmelser om

- upprättande av gemenskapspatentsrätten samt dess uppbyggnad och behörighet (artiklarna 1–10),
- de bestämmelser i EG-fördraget som gäller EG-domstolen och som skall tillämpas på gemenskapspatentsrätten (artikel 11),
- gemenskapspatentsrättens stadga (artiklarna 12–27),
- beslutets ikraftträdande (artikel 28).

Artikel 1

Upprättande av en gemenskapspatentsrätt

- (1) En särskild rättsinstans, som skall kallas "gemenskapspatentsrätten", skall knytas till Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt. Den skall ha sitt säte vid förstainstansrätten.
- (2) Gemenskapspatentsrätten skall bestå av en central avdelning och kan ha en eller flera regionala avdelningar som skall upprättas enligt artikel 5.

Kommentar:

Rättslig grund för att upprätta gemenskapspatentsrätten är artikel 225a i EG-fördraget (Nice). Enligt artikel 220 andra stycket i EG-fördraget (Nice) får särskilda rättsinstanser "knytas till förstainstansrätten" enligt samma tillvägagångssätt som användes när förstainstansrätten bildades och knöts till domstolen. Bestämmelsen överensstämmer med artikel 1 i rådets beslut 88/591/EKSG, EEG, Euratom av den 24 oktober 1988 om upprättandet av Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt.

I punkt 2 klargörs gemenskapspatentsrättens uppbyggnad. Den skall bestå av en central avdelning (artikel 4) och kan ha en eller flera regionala avdelningar (artikel 5). Avdelningarna sammanträder i domarlag som prövar och avgör ett ärende (artikel 13).

Artikel 2

Domare och ordförande vid gemenskapspatentsrätten

- (1) Gemenskapspatentsrätten skall bestå av lagfarna och tekniska ledamöter som skall tillsättas på sex år. En del av ledamöterna skall nytillsättas vart tredje år. Avgående ledamöter kan utnämnas på nytt. Omedelbart efter det att alla ledamöter i gemenskapspatentsrätten svurit eden skall rådets ordförande genom lottning utse de ledamöter som skall avgå efter de första tre åren.
- (2) De lagfarna ledamöterna skall ha mycket stor erfarenhet av patenträtt. De tekniska ledamöterna skall ha mycket stor erfarenhet av relevanta tekniska områden och tillräcklig erfarenhet av patenträtt. Ledamöterna skall tillsättas genom enhälligt rådsbeslut på grundval av en kandidatförteckning som en av rådet utsedd oberoende uttagningsnämnd har sammanställt.
- (3) Ledamöterna skall bland de lagfarna domarna välja gemenskapspatentsrättens ordförande på tre år. Ordföranden kan återväljas. Den första ordföranden skall dock tillsättas på tre år på samma sätt som övriga ledamöter. Men medlemsstaterna får i samförstånd besluta om att det förfarande som fastställs i första meningen i denna punkt skall tillämpas.

Kommentar:

Artikeln följer mönstret i artikel 2 i rådets beslut 88/591 om upprättandet av förstainstansrätten. Enligt det angreppssätt som valdes i Nice för förstainstansrätten skall bestämmelser som gäller upprättandet av den särskilda rättsinstansen inte förläggas till stadgan.

De regler om att uppdra åt en domare att fullgöra generaladvokatens uppgifter som gäller i förstainstansrätten enligt artikel 2.3 i rådets beslut 88/591 verkar inte passa för gemenskapspatentsrätten. Dels har reglerna knappast använts i förstainstansrätten, dels förefaller funktionen överflödigt vid gemenskapspatentsrätten, eftersom rätten kommer att bestå av specialiserade domare.

Innehållet i artikel 2.5 i rådets beslut 88/591 om immunitet och privilegier för ledamöterna i förstainstansrätten kommer att förläggas till artikel 12 genom en bestämmelse om att artikel 3 i domstolens stadga (Nice) är tillämplig på gemenskapspatentsrätten.

Återstår att avgöra om en hänvisning till artikel 6 i Fördraget om upprättandet av ett gemensamt råd och en gemensam kommission för Europeiska gemenskaperna behövs på samma sätt som för förstainstansrätten i artikel 2.5 i rådets beslut 88/591.

I punkt 1 klargörs gemenskapspatentsrättens särdrag med lagfarna och sakkunniga domare. Förutom lagfarna domare behövs också domare med sakkunskap. Enligt denna infallsvinkel kommer det att finnas tekniska ledamöter inom de tre grundläggande teknikområdena, dvs. kemi, fysik och mekanik (se artikel 4 för den centrala avdelningen). Givetvis kan de tekniska ledamöterna inte förväntas besitta komplett sakkunskap inom varje tekniskt delområde som finns. Syftet med dem är inte att helt utesluta användningen av andra sakkunniga, utan snarare att göra det möjligt för rätten i sin helhet att snabbare och mer exakt förstå de tekniska aspekterna i ett ärende, vilket är viktigt för att kunna handlägga ärendet effektivt och kunna fälla ett rättsligt korrekt avgörande. Med deras hjälp kommer rätten att vara bättre utrustad för att förbereda de muntliga förhandlingarna och ställa relevanta frågor till parterna eller sakkunniga. En tjänstgöringstid på sex år, precis som i förstainstansrätten enligt artikel 225.3 i EG-fördraget, verkar rimlig.

Genom att man ersätter ledamöterna i omgångar kan den sakkunskap som byggs upp i rätten föras över från erfarna domare till nytillsatta domare, vilket bör bidra till stabil praxis och rättssäkerhet. Samma tillvägagångssätt föreskrivs för domstolen, artikel 223 andra stycket i EG-fördraget (Nice), och för förstainstansrätten, artikel 224 andra stycket i EG-fördraget (Nice) i kombination med artikel 12 i rådets beslut 88/591. Men eftersom artikel 225a i EG-fördraget (Nice) inte innehåller någon bestämmelse om detta för de särskilda rättsinstanserna, måste det finnas med i beslutet om att upprätta gemenskapspatentsrätten. Eftersom det dessutom anknyter direkt till gemenskapspatentsrättens hörnstenar förefaller det lämpligt att placera bestämmelsen i den del som de facto upprättar gemenskapspatentsrätten snarare än i stadgan. Avgående domare kan nytillsättas, vilket också gäller för domare i förstainstansrätten.

För att gemenskapspatentsrätten skall komma i fas med sitt eget rullande personalschema måste några av de först tillsatta ledamöterna godta en kortare tjänstgöringstid. En bestämmelse om detta för förstainstansrätten finns i artikel 12 i rådets beslut 88/591.

Punkt 2 handlar om ledamöternas meriter. Artikel 225a fjärde stycket i EG-fördraget (Nice), där det står att meriterade är "personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av domarämbeten", kan betraktas som en generalklausul avsedd för alla typer av särskilda rättsinstanser. I punkt 2 specificeras dessa allmänna krav när det gäller gemenskapspatentsrätten, som avviker både med hänsyn till rättsfrågorna och på grund av att rätten behöver sakkunniga ledamöter. De lagfarna domarna måste ha mycket stor erfarenhet av patenträtt. Detta är särskilt viktigt på grund av patenträttens särskilda karaktär. Den kräver stor erfarenhet att nå väl avvägda beslut. De tekniska ledamöterna måste ha stor erfarenhet av de relevanta tekniska områdena. De måste dessutom ha grundmurad erfarenhet av patenträtt. De tekniska ledamöterna måste ha god känsla för vilka tekniska aspekter som har betydelse för att besluten ska bli rättsligt sunda.

Genom att tillsättningen av domare sker på rekommendation från en uttagningsnämnd säkerställer man att kraven på domarna uppfylls på ett riktigt sätt. Eftersom kandidaterna inte skall väljas på politiska meriter, utan främst på kompetens inom ett fackområde och syftet är att hitta så väl kvalificerade domare som möjligt, förefaller det lämpligt att ge en uttagningsnämnd i uppdrag att sammanställa en kandidatförteckning.

I punkt 3 behandlas gemenskapspatentsrättens ordförande. Eftersom endast en lagfaren domare har den kompetens som krävs för att leda en domstol torde det bli nödvändigt att inskränka de valbara till gruppen lagfarna ledamöter. Tjänstgöringstiden för ordföranden skulle kunna sättas till halva den tid en domare innehar sitt ämbete. Mening 3 och 4 motsvarar artikel 11.1 i rådets beslut 88/591.

Artikel 3

Särskilda uppgifter för gemenskapspatentsrättens ordförande

Ordföranden leder gemenskapspatentsrättens dömande verksamhet samt dess förvaltning.

Kommentar:

I denna bestämmelse, som bygger på artikel 8 i domstolens respektive förstainstansrättens rättegångsregler, klargörs vilka särskilda uppgifter gemenskapspatentsrättens ordförande skall ha. Ordföranden skall leda gemenskapspatentsrättens dömande och administrativa verksamhet.

Vid sidan av dessa särskilda uppgifter skall ordföranden dessutom i enlighet med artikel 13.1 vara ordförande för ett av domarlagen i den centrala avdelningen.

Artikel 4

Central avdelning

Gemenskapspatentsrättens centrala avdelning skall vara förlagd till förstainstansrättens säte och bestå av sju domare, fyra lagfarna och tre tekniska ledamöter.

Kommentar:

I anslutning till förstainstansrätten i Luxemburg skall gemenskapspatentsrättens centrala avdelning upprättas med sju domare. I en första fas skall alla ärenden skötas av gemenskapspatentsrättens centrala avdelning. Först i en följande fas, när arbetsbördan blir större, skall regionala avdelningar bildas (artikel 5). När den första regionala avdelningen väl har bildats skall de olika avdelningarna (central och regional) fördela målen mellan sig enligt reglerna om hur domsrätten skall utövas (artikel 8).

Av följande skäl har man stannat för fyra lagfarna och tre tekniskaledamöter i den centrala avdelningen: Eftersom avdelningen kommer att sammanträda i lag om två lagfarna ledamöter och en teknisk ledamot, är fyra lagfarna ledamöter lagom för att bilda två lag. Varje lag kommer att handlägga mål på ett antal angränsande teknikområden så att varje lag, beroende på teknikområde, alltid kommer att sammanträda med en av de tre sakkunniga ledamöterna. De tre tekniska ledamöterna skall behärska alla grundläggande teknikområden på ett sådant sätt att domarlaget alltid förfogar över nödvändig teknisk sakkunskap inom områdena kemi, fysik och mekanik. Två domarlag i den centrala avdelningen upplevs som ett rimligt antal för att klara arbetsbördan, högst 150 mål enligt artikel 5. Varje lag skulle då handlägga högst 75 mål per år.

Artikel 5

Upprättande av regionala avdelningar i medlemsstaterna

- (1) Om fler än 150 mål anhängiggörs vid den centrala avdelningen under ett kalenderår skall en regional avdelning av gemenskapspatentsrätten upprättas i den medlemsstat där störst antal parter med anknytning till målen vid den centrala avdelningen har sitt hemvist.
- (2) Efter det att en regional avdelning bildats skall en ny sådana avdelning upprättas i en annan medlemsstat på samma grunder som fastställs i föregående punkt varje gång antalet anhängiggjorda mål vid den centrala avdelningen på nytt övergår 150 under ett kalenderår. För detta ändamål får endast parter i de mål som anhängiggjordes efter det förra avdelningsbildande kalenderårets slut räknas.
- (3) Två eller fler medlemsstater får anmäla till rådet att de skall uppfattas i klump när det gäller beslut om var en regional avdelning skall upprättas. Vid beslut om att upprätta en regional avdelning skall bara sådana anmälningar beaktas som gjordes före utgången av det relevanta avdelningsbildande kalenderåret. Anmälan skall vidare omfatta en överenskommelse mellan de berörda medlemsstaterna om var deras gemensamma regionala avdelning skall ligga.
- (4) Rådet skall enhälligt fatta beslut om att tillämpa punkterna 1–3 efter det att en begäran om detta inkommit från gemenskapspatentsrätten i samförstånd med domstolen och efter det att Europaparlamentet och kommissionen hörts.
- (5) När en regional avdelning har upprättats i behörig ordning skall domstolen offentliggöra ett tillkännagivande om detta i Europeiska gemenskapernas officiella tidning, med det datum då den regionala avdelningen skall påbörja sin verksamhet.

Kommentar:

Observera att artikel 24 innehåller en möjlighet för den centrala avdelningen att förlägga förfarandet eller en del av det till en medlemsstat. Om ett stort antal tvister är koncentrerade till ett visst område inom gemenskapen är det mest effektivt att behandla dessa tvister vid en avdelning som är permanent placerad i detta område. För ett senare skede och som svar på ett stigande antal gemenskapspatentmål planeras därför i kraft av denna artikel en mekanism för att upprätta en eller flera regionala avdelningar av gemenskapspatentsrätten för att pröva patenttvister i första instans. Den grund man valt för beslutet om när en första regional avdelning skall bildas är antal nyanhängiggjorda mål vid gemenskapspatentsrätten på ett kalenderår, vilka skall vara fler än 150. När en första regional avdelning bildats kommer den att handlägga ett stort antal mål och arbetsbelastningen vid den centrala avdelningen kommer att sjunka i motsvarande grad. Frågan om var en regional avdelning skall placeras avgörs med hänsyn till efterfrågan på tvistlösning i patentärenden och därmed behovet av en regional avdelning. Den regionala avdelningen skall ligga i den medlemsstat dit störst andel gemenskapspatentmål kan hänföras på grundval av parterna i målen vid den centrala avdelningen. I detta hänseende kommer alla parter att räknas och fördelas på medlemsstaterna efter hemvist. Om flera parter deltar i en enskild tvist kommer alla dessa parter hemvist att beaktas. Den regionala avdelningen kommer att upprättas i den medlemsstat till vilken flest parter under det relevanta kalenderåret kan knytas.

I punkt 2 beskrivs hur ytterligare regionala avdelningar skall bildas varje gång det antal mål som anhängiggörs vid den centrala avdelningen blir fler än 150 på ett kalenderår. Därpå följande regionala avdelningar kommer att bildas i "en annan medlemsstat", dvs. fler än en regional avdelning kan aldrig bildas i någon medlemsstat. Ett beslut om i vilken medlemsstat en ytterligare regional avdelning skall upprättas skall återigen baseras på hemvist för parterna i de mål som avgörs i den centrala avdelningen. I och med att en regional avdelning bildas börjar räkningen av parter om från noll. Bara parter i sådana mål som anhängiggjordes efter det förra relevanta avdelningsbildande kalenderåret räknas. Frågan om var nästa decentraliseringsenhet behövs mest kan bara avgöras med hänvisning till de mål som fortfarande handläggs centralt efter det att kraven för tilldelning av den tidigare regionala avdelningen har uppfyllts.

Punkt 3 innehåller en möjlighet för två eller flera medlemsstater att slå sig samman för att erhålla en regional avdelning. Ett enskilt land kanske inte uppfyller de krav som ställs för att erhålla en regional avdelning, men det kanske två eller tre tillsammans gör.

Punkt 4 innehåller förfarandet vid upprättande av regionala avdelningar. Punkterna 1–3 i denna artikel innehåller alla relevanta kriterier för att upprätta regionala avdelningar, men i denna punkt föreskrivs om rådsbeslut för att upprättandet skall kunna genomföras i praktiken. Rådsbesluten gäller främst tillsättning av domare och justitiesekreterare samt andra frågor som rör EU-budgeten, t.ex. anskaffning av byggnader och utrustning.

I punkt 5 föreskrivs att domstolen skall tillkännage vilket datum den regionala avdelningen skall påbörja sitt arbete.

Artikel 6

Domare i regionala avdelningar

Ordföranden för gemenskapspatentsrätten skall avdela lagfarna och sakkunniga ledamöter åt gemenskapspatentsrättens regionala avdelningar för hela tjänstgöringsperioden. Ärendebelastningen vid den regionala avdelningen skall vara avgörande för antalet avdelade domare.

Kommentar:

Regionala avdelningar kommer bara att bildas där stor efterfrågan motiverar en sådan åtgärd. Där så är fallet måste den regionala avdelningen givetvis också tillförsäkras möjligheter att arbeta effektivt. Det är viktigt att domarna arbetar tillsammans permanent. Lagfarna och sakkunniga ledamöter måste placeras där under hela mandatperioden.

De regionala avdelningarna kommer att handlägga alla mål som anhängiggörs där enligt tillämpliga behörighetsregler. Varje regional avdelning kommer att behöva minst två lagfarna ledamöter och tre sakkunniga ledamöter som skall täcka in de tre teknikområdena (kemi, fysik och mekanik). Det går inte att i förväg avgöra hur stor ärendebelastningen kommer att bli. Därför fastställs inget exakt antal domare och bestämmelsen begränsas till en princip om att ärendebelastningen bör vara avgörande för antalet domare vid en regional avdelning.

Artikel 7

Behörighet

I första instans skall gemenskapspatentsrätten ha ensam behörighet i tvister som rör tillämpningen av förordningen om gemenskapspatent inom gränserna för den behörighet som tillerkänns Europeiska gemenskapernas domstol i artikel 1 i beslutet om att ge domstolen behörighet.

Kommentar:

Enligt artikeln skall gemenskapspatentsrätten ha ensam behörighet i första instans när det gäller gemenskapspatentmål. Behörighetens räckvidd definieras genom hänvisning till artikel 1 i beslutet om att ge behörighet till domstolen på grundval av artikel 229a i EG-fördraget (Nice). Gemenskapspatentsrätten kommer således att ha en behörighet som omfattar interimistiska åtgärder när det gäller giltighet och intrång gällande gemenskapspatent, utnyttjande av uppfinningen efter det att gemenskapspatentansökan offentliggjorts, rättigheter grundade på tidigare användning av uppfinningen samt yrkanden om att begränsa gemenskapspatentet eller fastställa att det har upphört.

Artikel 8

Behörighetsfördelning

- (1) Gemenskapspatentsrättens centrala avdelning skall vara behörig om inte något annat anges i de följande punkterna.

- (2) En regional avdelning av gemenskapspatentsrätten skall vara behörig när talan väcks mot en svarande med hemvist i den medlemsstat där den regionala avdelningen ligger. Men om talan väcks mot två eller flera svarande med hemvist i olika medlemsstater skall målet handläggas vid gemenskapspatentsrättens centrala avdelning.
- (3) Talan om intrång får även väckas vid den regionala avdelningen i den medlemsstat där skadan inträffade. I så fall skall denna regionala avdelning också vara behörig att avgöra tvister mellan samma parter som gäller uppgifter om parallellt intrång i andra medlemsstater.
- (4) En avdelning som inte är behörig enligt bestämmelserna i denna artikel skall dock vara behörig om
 - (a) talan är ett genkäromål som grundar sig på samma sakförhållanden som huvudkäromålet, eller
 - (b) svaranden går i svaromål inför den avdelningen, utom när svaranden går i svaromål för att bestrida avdelningens behörighet.
- (5) På begäran från en medlemsstat, som inte har någon regional avdelning, får gemenskapspatentsrätten i samförstånd med domstolen och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen föreslå att rådet fattar ett beslut, som skall tas med kvalificerad majoritet, om att utsträcka en befintlig regional avdelnings behörighet för de ändamål som regleras i denna artikel till att omfatta den medlemsstaten.

Kommentar:

Behörigheten i första instans när det gäller gemenskapspatentmål ligger hos gemenskapspatentsrätten oberoende av om den centrala avdelningen eller någon av de regionala avdelningarna dömer i målet. Några regler krävs dock för att reglera fördelningen av behörigheten mellan den centrala avdelningen och de regionala avdelningarna. Artikeln förutsätter att talan väcks direkt vid den centrala avdelningen eller vid en regional avdelning. Önskemål om en effektiv handläggning och snabba interimistiska åtgärder utesluter ett system med obligatorisk stämning till den centrala avdelningen, där målen i så fall därefter skulle ha fördelats ett i taget på regionala avdelningar. Om rättshavarnas förtroende för systemet skall tryggas måste parterna i ett mål vidare kunna förlita sig på en tydlig uppsättning behörighetsregler så att de vet var de skall väcka talan och kan förbereda sitt försvar.

I punkt 1 slås principen fast att gemenskapspatentsrättens centrala avdelning skall vara behörig, såvida inte någon av de följande punkterna gäller.

Om det finns en regional avdelning skall behörigheten när det gäller svarande med hemvist i denna medlemsstat enligt punkt 2 inte tillfalla gemenskapspatentsrätten centralt utan den regionala avdelningen i den medlemsstaten. Om det finns en regional avdelning i medlemsstaten X skall talan om intrång eller om ogiltigförklaring som väcks mot personer med hemvist i X anhängiggöras vid den regionala avdelningen där. Men om talan väcks mot fler än en svarande och dessa svarande har sitt hemvist i olika medlemsstater skall den centrala avdelningen vara behörig.

Punkt 3 ger ytterligare en grund för den regionala avdelningens rättskipning. Vid intrång kan käranden även väcka talan vid den regionala avdelning där skadan inträffade. Samma princip finns i artikel 5.3 i förordning (EG) nr 44/2001. I den förordningens bestämmelse hänvisas inte bara till den ort där skadan ”inträffade”, utan även till den ort där skadan ”kan inträffa”, men detta tillägg har strukits eftersom gemenskapspatent inte får bli föremål för talan om hot om intrång enligt artikel 30.2 i utkastet till förordning om gemenskapspatent.

Då den regionala avdelningen utövar rättskipning på grundval av att intrånget har skett i den medlemsstat där avdelningen ligger, skall den inte vara begränsad till att behandla endast det intrånget. Den skall även ha rätt att mellan samma parter avgöra liknande ärenden om intrång som inträffat i andra medlemsstater om käranden väcker talan om detta. Detta förefaller nödvändigt med tanke på att gemenskapspatentet skall vara enhetligt till sin karaktär samt för att handläggningen skall bli effektiv och för att undvika dubbelarbete.

Punkt 4 innehåller ytterligare två grunder för behörighetsbestämning.

I led a anges att en avdelning som inte redan är behörig att utöva domsrätt på grundval av de föregående punkterna skall vara behörig när det gäller genkäromål i mål som anhängiggjorts regelrätt vid denna avdelning. Syftet är att avgöra hela tvisten mellan parterna så snabbt som möjligt utan att äventyra den trygghet behörighetsreglerna ger en part i målet. Om en avdelning redan är behörig att handlägga ett visst mål bör den också avgöra andra frågor som har samband med det målet även om denna avdelning inte hade varit behörig om det nya yrkandet varit ett nytt fristående mål. Parterna måste i vilket fall som helst närvara när de för sin talan vid avdelningen, och den avdelningen bör besluta om alla yrkanden i anslutning till målet. Motsvarande bestämmelse finns i artikel 6.3 i rådets förordning EG 44/2001. När det gäller patentmål är bestämmelsen särskilt viktig när svarandens genkäromål är ett yrkande på ogiltighetsförklaring i ett mål om intrång. Medan en fristående ogiltighetstalan skulle ha väckts vid den centrala avdelningen eller vid en eventuell regional avdelning i rättshavarens hemmedlemsstat, kommer den regionala avdelningen i svarandens (dvs. den som påstås ha gjort intrång) hemmedlemsstat att vara behörig när ogiltighetstalan väcks såsom genkäromål. I led b stadgas att en avdelning skall vara behörig om en svarande går i svaromål inför den.

Samma bestämmelse finns i artikel 24 i rådets förordning EG 44/2001. Med mindre än att behörigheten ifrågasätts skall avdelningen vara behörig att handlägga målet och behörighetsreglerna kan inte anföras som giltig invändning i ett senare skede.

I punkt 5 anvisas en möjlighet för en regional avdelning att utöva domsrätt över en annan medlemsstat, om den medlemsstaten önskar det. Tanken är att en medlemsstat som inte har någon regional avdelning skall kunna få tillgång till en närliggande regional avdelning.

Om det skulle behövas fler bestämmelser för att reglera gemenskapspatentsrättens behörighet skulle de kunna förläggas till rättegångsreglerna.

Artikel 9

Avtal om domstols behörighet

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 8 skall en särskild avdelning vara behörig om parterna enligt rättegångsreglerna har träffat avtal om att den avdelningen skall vara behörig att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister i anledning av ett bestämt

rättsförhållande, varvid denna behörighet skall vara exklusiv om parterna inte har träffat avtal om annat.

Kommentar:

På samma sätt som anges i artiklarna 23 och 24 i rådets förordning 44/2001 skall parterna kunna avtala om behörigheten under vissa förhållanden. Behörighetsreglerna tar parternas rättmätiga intressen med i beräkningen och skall tillämpas om inte parterna avtalar giltigt om tvistlösning på ett annat ställe som passar deras intressen bättre. Avtal om behörighet skall bara tillåtas med anledning av tvister som redan föreligger eller riskerar att uppstå i ett visst rättsförhållande. Detta är för att bägge parter skall ha möjlighet att bedöma följderna av avtalet. Ytterligare krav på ett giltigt avtal, t.ex. formkrav, kan specificeras i rättegångsreglerna.

Artikel 10

Litispens och mål som har samband med varandra

- (1) Om talan väcks vid fler än en avdelning i gemenskapspatentsrätten rörande samma sak och målen gäller samma parter, skall alla avdelningar utom den där talan först väcktes självmant låta handläggningen av målet vila tills det blir fastställt att den avdelning där talan först väcktes är behörig. När detta är klart skall övriga avdelningar självmant avvisa talan till förmån för den avdelningen.
- (2) Om mål som har samband med varandra provas vid fler än en avdelning, får alla avdelningar utom den där talan först väcktes låta handläggningen av målet vila tills det andra målet har blivit avgjort eller får tvångshänskjuta målet till den avdelning där talan väcktes först. Mål skall anses ha samband med varandra om de är så förenade att en gemensam handläggning och dom är påkallad för att undvika att oförenliga domar meddelas.

Kommentar:

Artikeln motsvarar artiklarna 27 och 28 i rådets förordning EG 44/2001 och reglerar fall där talan väcks vid fler än en avdelning.

Punkt 1 gäller en situation där talan väcks vid två eller fler avdelningar av samma parter och i samma ärenden. I detta fall skall den eller de avdelningar som involverades senare låta handläggningen vila och vänta på att den första avdelningen bekräftar sin behörighet. När detta sker skall alla andra avdelningar än den där talan först väcktes avvisa talan.

Punkt 2 gäller en situation där mål som har samband med varandra handläggs vid olika avdelningar, och sambandet mellan dem är så nära att de inte bör behandlas var för sig om man vill undvika motstridiga domar. I detta fall skall varje annan avdelning än den där talan först väcktes låta handläggningen vila och vänta på att den första avdelningen avgör sitt mål eller hänskjuta det egna målet till denna första avdelning.

Artikel 11

Gällande bestämmelser ur EG-fördraget

- (1) Om inget annat föreskrivs nedan skall artiklarna 241, 243, 244 och 256 i EG-fördraget gälla gemenskapspatentsrätten.
- (2) Gemenskapspatentsrättens behörighet att besluta om interimistiska åtgärder skall inte vara avhängig av om huruvida målet redan har anhängiggjorts vid domstolen eller inte.

Kommentar:

Enligt artikel 225a sjätte stycket i EG-fördraget (Nice) skall bestämmelserna i EG-fördraget om domstolen gälla de särskilda rättsinstanserna om inte annat föreskrivs i beslutet om att upprätta dessa rättsinstanser. Samma gäller förstainstansrätten enligt artikel 225.2 i EG-fördraget.

Bestämmelsen motsvarar artikel 4 i rådets beslut 88/591, där man räknar upp de artiklar i EG-fördraget som skall tillämpas på förstainstansrätten. Det bör noteras att de tillämpliga artiklarna ur EG-fördraget inte har samma betydelse i ett civilrättsligt sammanhang som i samband med de mål som domstolen och förstainstansrätten avgör idag. Men i vissa av dem finns bestämmelser om grundläggande regler och befogenheter som också gäller på det patenträttsliga området. Till skillnad från förstainstansrätten har bara relevanta artiklar ur EG-fördraget och inget ur EKSG-fördraget eller Euratomfördraget tagits med. Detta förefaller tillräckligt eftersom gemenskapspatentsrätten endast kommer att döma patenttvister och därmed endast på områden under EG-fördraget, medan förstainstansrättens behörighet faller under alla tre fördragen.

Artikel 229 i EG-fördraget

Denna artikel finns med i artikel 4 i rådets beslut 88/591 men har inte tagits med i motsvarande uppräkningslista för gemenskapspatentsrätten. Den gäller möjligheten att ge domstolen och förstainstansrätten befogenhet att kontrollera rådets och Europaparlamentets tvingande maktutövning. Någon sådan bestämmelse lär knappast behövas i anslutning till patenttvister.

Artikel 231 i EG-fördraget

Artikel 231 första stycket gäller ogiltigförklaring av en gemenskapsrättsakt. Bestämmelsen kan inte tillämpas på patenttvister, eftersom de är civilrättsliga tvistemål som inte berörs av sådana rättsakter. En kommissionsrättsakt om att meddela eller vägra tvångslicens kommer inte att ligga under gemenskapspatentsrättens behörighet. Artikel 231 andra stycket i EG-fördraget gäller ogiltigförklaring av en förordning i EG-domstolen. Gemenskapspatentsrätten skall inte ha behörighet att ogiltigförklara bestämmelser i förordningen om gemenskapspatent. Dock får parter i mål som handläggs vid gemenskapspatentsrätten i kraft av artikel 241 yrka att en förordning inte tillämpas.

Artikel 233 i EG-fördraget

Enligt artikel 233 skall det gemenskapsorgan som har fått en rättsakt ogiltigförklarad eller förklarats agera i strid med EG-fördraget se till att rätta sig efter domen. Denna bestämmelser rör inte patenttvister.

Artikel 241 i EG-fördraget

Enligt artikel 241 får enskilda parter yrka att en förordning inte skall tillämpas med hänvisning till vad som anges i artikel 230 andra stycket i EG-fördraget. Denna bestämmelsen skall vara tillämplig i samband med patenttvister, för den tillåter parterna i en patenttvist att angripa relevanta patentbestämmelser indirekt.

Artikel 242 i EG-fördraget

I artikel 242 står det att talan inte hindrar verkställigheten, men att domstolen får besluta om att skjuta upp verkställigheten. Detta skall inte tillämpas, för inga sådana rättsakter berör patenttvister.

Artikel 243 i EG-fördraget

I artikel 243 fastställs att domstolen får föreskriva nödvändiga interimistiska åtgärder. Denna bestämmelse har även bäring på tvister mellan enskilda parter och bör således gälla gemenskapspatentsrätten.

Artiklarna 244 och 256 i EG-fördraget gäller verkställighet för domstolsbeslut enligt lagen i den medlemsstat där verkställigheten skall ske. Bestämmelsen måste också gälla gemenskapspatentsrättens domar.

Enligt artikel 243 i EG-fördraget får interimistiska åtgärder bara föreskrivas när målet är anhängiggjort. I patenttvister är det ofta nödvändigt med interimistiska åtgärder redan innan målet är anhängiggjort. Det är t.ex. fallet när en rättshavare skulle lida allvarlig skada om han tvingas vänta med att verkställa en interimistisk åtgärd tills målet har anhängiggjorts vid domstolen. I ett sådant fall måste gemenskapspatentsrätten kunna föreskriva om nödvändiga interimistiska åtgärder. Möjligheten att besluta om interimistiska åtgärder breddas därför följdenligt i punkt 2 i artikeln.

Artikel 12

Domare och justitiesekreterare

- (1) Artiklarna 2–7 och 13–15, artikel 17 första, andra och femte stycket samt artikel 18 i domstolens stadga skall tillämpas på gemenskapspatentsrätten och dess ledamöter. Den ed som avses i artikel 2 skall avläggas inför domstolen, som också skall fatta de beslut som avses i artiklarna 3, 4 och 6 efter att ha hört förstainstansrätten och gemenskapspatentsrätten.
- (2) Gemenskapspatentsrätten skall utse sina justitiesekreterare för den centrala avdelningen och för varje regional avdelning och fastställa instruktion för dem. Artikel 3 fjärde stycket och artiklarna 10, 11 och 14 skall tillämpas på gemenskapspatentsrättens justitiesekreterare i tillämpliga delar.

Kommentar:

Bestämmelsen svarar mot artikel 47 i stadgan, där det står vilka bestämmelser om domstolen som skall gälla förstainstansrätten. När det gäller gemenskapspatentsrätten krävs följande ändringar:

Hänvisningen till artikel 8 i stadgan, där det står att artiklarna 2–7 i stadgan skall tillämpas på generaladvokaterna har inte tagits med i förslaget till bestämmelser om gemenskapspatentsrätten. Gemenskapspatentsrätten kommer inte att ha någon generaladvokat. I patenttvister har bara den förste generaladvokaten någon roll att spela. Enligt artikel 62 i stadgan får han föreslå en omprövning av förstainstansrättens överprövning av gemenskapspatentsrättens beslut. Den förste generaladvokatens roll regleras i bestämmelserna om förstainstansrätten (artiklarna 47, 62).

Artikel 13 i stadgan skall tillämpas, den ger rådet befogenhet att besluta om att biträdande referenter skall utses. Bestämmelsen kan användas till att hjälpa avdelningarna att klara arbetsbelastningen och till att ge ännu ej tillräckligt erfarna domare en chans att förkovra sig, vilket är särskilt viktigt på patenträttens område där det krävs mycket mer erfarenhet än på andra rättstillämpningsområden.

När det gäller artikel 17 i stadgan hänvisas endast till första, andra och femte stycket. Gemenskapspatentsrätten kommer inte att fatta några beslut i stor avdelning (artikel 17 tredje stycket i stadgan) eller i plenum (artikel 17 fjärde stycket i stadgan). Om utökade sammanträdesformer enligt artikel 13.2 föreskrivs i rättegångsreglerna kommer det att behövas regler om när rätten är domför.

Enligt den första meningen i punkt 2 skall gemenskapspatentsrätten ha en egen från förstainstansrätten oberoende justitiesekreterare för den centrala avdelningen och för var och en av de regionala avdelningarna. Detta verkar rimligt eftersom gemenskapspatentsrätten kommer att ägna sig åt en helt annan typ av mål, ärendebelastningen förmodligen kommer att motivera det och de regionala avdelningarna kommer att vara så långt bort att en centralt placerad justitiesekreterare inte kan sköta uppgiften på ett effektivt sätt. Det behövs en rättslig grund för att inrätta tjänsten och för instruktionen som skall gälla för den. Till skillnad från vad som gäller för domstolen (artikel 223 femte stycket i EG-fördraget (Nice)) och förstainstansrätten (artikel 224 fjärde stycket i EG-fördraget (Nice)) innehåller EG-fördraget ingen sådan bestämmelse för de särskilda rättsinstanserna.

Enligt andra meningen i punkt 2 skall bestämmelserna i domstolens stadga tillämpas på gemenskapspatentsrättens justitiesekreterare, precis som fallet är med förstainstansrättens justitiesekreterare enligt artikel 47 andra stycket i stadgan.

Artikel 13

Sammansättning och fördelning av mål

- (1) Gemenskapspatentsrättens avdelningar skall sammanträda i lag om tre domare med två lagfarna ledamöter och en teknisk ledamot. Gemenskapspatentsrättens ordförande skall vara ordförande för ett av domarlagarna i den centrala avdelningen. Ordförandena i övriga lag skall av domarna i den avdelning som laget hör till väljas bland de lagfarna ledamöterna för en tid av tre år. Ordförandena kan återväljas.

- (2) Rättegångsreglerna får föreskriva att gemenskapspatentsrätten i vissa mål skall sammanträda i utökad eller inskränkt form. De skall innehålla bestämmelser om när rätten är domför.
- (3) Tilldelningen av ärenden till domarlagen skall bestämmas i rättegångsreglerna.

Kommentar:

De förändringar som beslutades i Nice innebär att sammansättningen för förstainstansrättens avdelningar har flyttats från rådets beslut 88/591 till artikel 50 i stadgan (Nice). Samma angreppssätt bör väljas för gemenskapspatentsrätten.

Målen kommer att handläggas av underavdelningar till gemenskapsrättens avdelningar, de s.k. "domarlagen". En normal sammansättning för ett domarlag med tre ledamöter skulle kunna vara två lagfarna och en sakkunnig domare. Ordföranden för domarlaget skall alltid vara en lagfaren ledamot som har den kompetens som krävs för att leda det rättsliga förfarandet. Generellt torde den andra lagfarna ledamoten vara föredragande och få hjälp av den tekniske ledamoten i tekniska frågor. I mål där tvisten gäller en teknisk punkt skulle den tekniske ledamoten kunna vara föredragande i samråd med den lagfarne ledamoten. Domarlaget ordförande lär få avgöra detta från fall till fall. En av de tre tekniska ledamöterna bör alltid delta i förhandlingar om målet. De kan väljas från fall till fall beroende på vilket teknikområde målet gäller.

Gemenskapspatentsrättens ordförande kommer automatiskt att bli ordförande för ett av domarlagen i den centrala avdelningen. Ordförandeposten i övriga domarlag skall tillsättas genom val, där alla domare i den avdelning till vilken laget hör skall utse en ordförande bland de lagfarna ledamöterna. Om man beaktar att ordförandeposten i ett domarlag kan innehas tre år, dvs. halva tjänstgöringstiden för en domare, kan det tänkas att praxis blir att låta en erfaren domare ta över ordförandeklubban under den andra halvan av tjänstgöringstiden, medan den lagfarne domare som är i början av sin tjänstgöringsperiod blir andre lagfarne ledamot i laget.

I vissa mål kan det finnas behov av att frångå den normala sammansättningen för ett domarlag. En utökad sammansättning kan t.ex. vara på sin plats när ett mål berör grundläggande rättsfrågor eller om ett domarlag har en avvikande syn i en rättsfråga. En inskränkt sammansättning skulle kunna finnas lämplig för interimistiska åtgärder eller enkla ärenden. Rättegångsreglerna skall innehålla bestämmelser om sådana särskilda sammansättningar, varvid nödvändig flexibilitet måste tryggas. Se parallellbestämmelsen för förstainstansrätten, artikel 50 i stadgan.

Rättegångsreglerna måste ge besked om när rätten är domför om den sammanträder i en utökad eller inskränkt form. Standardbestämmelsen i artikel 17 tredje stycket (stor avdelning) och fjärde stycket i stadgan (sammanträde i plenum) är inte tillämplig på gemenskapspatentsrätten.

Precis som för avdelningarna i förstainstansrätten enligt artikel 50 andra stycket i stadgan skall rättegångsreglerna ge besked om tilldelning av ärenden till olika domarlag. Därmed blir det möjligt att tilldela ärenden främst på grundval av teknikområde. Detta borde stärka domarlagets sakkunskap eftersom ledamöterna i laget skulle kunna samla erfarenhet på teknikområdet ifråga.

Artikel 14

Överenskommelse om tjänstgöringsvillkor för stödfunktioner

Domstolens ordförande eller förstainstansrättens ordförande och gemenskapspatentsrättens ordförande skall gemensamt bestämma under vilka villkor tjänstemän och andra anställda vid domstolen skall tjänstgöra vid gemenskapspatentsrätten så att den kan fungera. Vissa tjänstemän och andra anställda skall ansvara inför gemenskapspatentsrättens justitiesekreterare under överinseende av gemenskapspatentsrättens ordförande.

Kommentar:

Artikeln motsvarar artikel 52 i stadgan.

Artikel 15

Förfarande vid gemenskapspatentsrätten

- (1) Om inget annat följer av artiklarna 16–27 skall förfarandet vid gemenskapspatentsrätten följa bestämmelserna i avdelning III i domstolens stadga.
- (2) Vid behov skall förfarandet vid gemenskapspatentsrätten preciseras och kompletteras genom gemenskapspatentsrättens rättegångsregler. Rättegångsreglerna kan avvika från artikel 40 fjärde stycket och artikel 41 i domstolens stadga för att ta hänsyn till de specifika dragen i patenträttsliga tvister.

Kommentar till artikeln:

Bestämmelsen svarar mot artikel 53 i stadgan för förstainstansrätten.

Vissa grundläggande aspekter på rättegångsförfarandet fastställs i avdelning III i stadgan. Genom hänvisning skall dessa bestämmelser tillämpas på förstainstansrätten och dessutom på gemenskapspatentsrätten, efter några nödvändiga ändringar. Genom denna infallsvinkel försöker man begränsa ändringarna i avdelning III i stadgan till vad som är absolut nödvändigt på grund av patenttvisternas särställning.

Något behov av undantag från artikel 40 fjärde stycket i stadgan om interventionsansökans räckvidd finns för närvarande inte, men bestämmelsen som ger befogenheten fick ändå vara kvar oförändrad.

Artikel 41 i stadgan om huvuddragen i en tredskodom behöver anpassas, men uppfattningen är att det kan göras i rättegångsreglerna, vilket möjliggörs genom denna befogenhetsklausul. Tredskodom bör t.ex. också vara möjligt när kändan inte kommer till förhandlingarna, när svaranden inte kommer till förhandlingarna men alltid enbart om den skriftliga redogörelsen för sakomständigheterna motiverar det.

Det tredje stycket i artikel 53 i stadgan, som gäller generaladvokaten, har inte tagits med i artikeln eftersom gemenskapspatentsrätten inte kommer att ha någon generaladvokat.

Kommentar till bestämmelserna i avdelning III i domstolens stadga:

Artikel 19 om representantskap är skriven för förfarandet i domstolen och tyngdpunkten ligger följaktligen på den sorts tvister som handläggs där, men den kan användas i samband med patenntvister. De två första styckena som handlar om medlemsstaternas och gemenskapens företrädare kommer att ha marginell betydelse för patenntvister, dvs. i de få fall då en medlemsstat är patentinnehavare och i talan om ogiltigförklaring.

Den centrala bestämmelsen finns i artikel 19 tredje stycket, där det slås fast att parterna måste låta sig företrädas av en advokat. En nödvändig ändring med hänsyn till patenntvister berör advokatens roll i gemenskapspatentsrättens förfarande (se artikel 17 i detta beslut).

Artikel 20 rör förfarandets två delar, skriftlig och muntlig, samt dessa delars viktigaste inslag. För mindre ändringar, se artikel 18 i detta beslut.

Artikel 21

Artikel 21 första stycket rör innehållet i den skriftliga ansökan. Inga ändringar förefaller påkallade, även om termen "skriftlig ansökan" inte förefaller riktigt lämplig för tvister mellan enskilda parter. Brister i ansökan, t.ex. att svarandens adress saknas, skulle kunna tas upp i rättegångsreglerna.

Artikel 21 andra stycket handlar om ogiltigförklaring av en gemenskapsrättsakt och förefaller sakna relevans för patenntvister. En talan om tvångslicens, där bestämmelsen möjligen skulle gå att tillämpa, väcks inte vid gemenskapspatentsrätten. Bestämmelsen skall alltså inte tillämpas (se artikel 16 i detta beslut).

Artiklarna 22 och 23 om överklagande av skiljedomar enligt Euratomfördraget och förhandsavgöranden i domstolen skall inte tillämpas (se artikel 16 i detta beslut).

Artikel 24 innehåller ett krav dels på parterna att inkomma med dokument och upplysningar (första stycket), dels på institutionerna att lämna upplysningar (andra stycket) i den utsträckning domstolen anser det nödvändigt. Förstnämnda krav gäller i princip också tvistemål, det sistnämnda är ett allmänt krav på medlemsstaterna och gemenskapsinstitutionerna att lämna den information som behövs. Bägge bör gälla i patenntvister.

Artiklarna 25–30 innehåller regler om bevisupptagning, sakkunnigutlåtanden och vittnen som också kan tillämpas i patenntvister.

I artikel 31 fastställs grundprincipen att förhandlingarna skall vara offentliga och domstolens befogenhet att bestämma om annat om det finns allvarliga skäl.

Artikel 32 stadgar att domstolen under förhandlingarna får höra sakkunniga, vittnen och parterna.

Den andra meningen "... [parterna] får dock föra sin talan muntligt endast genom ombud" är lite oklar. Om det betyder att inte ens rätten får tala direkt till parterna om den skulle önska det så är bestämmelsen olämplig för domstolsprövningar där det i vissa fall kan finnas behov av att ställa direkta frågor till parterna. Men man kan också tolka på ett sätt som är förenligt med tvistemål, dvs. att parterna inte får vända sig direkt till rätten på eget initiativ. I den

senare tolkningen behövs det inga ändringar med hänsyn till förfarandet i gemenskapspatentsrätten.

Artikel 33 stadgar om att det skall föras protokoll vid förhandlingarna och att protokollet skall undertecknas av ordföranden och justitiesekreteraren. Bestämmelsen skall tillämpas på förfarandet vid patenttvister.

Artikel 34: Turordningslistan skall fastställas av ordföranden.

Artikel 35: Domstolens överläggningar är hemliga.

Artikel 36 innehåller två grundelement i en dom: Namnen på domarna och domskälen.

I artikel 37 anges att domen skall undertecknas av ordföranden och justitiesekreteraren.

Denna bestämmelsen skulle kunna lämnas orörd, med motiveringen att man har valt att inskränka sig till absolut nödvändiga ändringar. Men det finns goda argument för att låta alla deltagande domare underteckna och därmed ta ansvar för beslutet. Deras underskrift skulle vara bevis för att domen verkligen formulerats på ett sätt som återger rättens beslut. Justitiesekreteraren skulle kunna underteckna bestyrkta kopior av domen i stället för originaldokumentet.

I artikel 38 fastställs principen att domstolen skall besluta om rättegångskostnader.

Artikel 39 rör uppskov och interimistiska åtgärder och kan i princip tillämpas på förfarandet i gemenskapspatentsrätten. Men ordföranden i gemenskapspatentsrätten kommer inte att fatta besluten utan den behörige domaren enligt rättegångsreglerna. Gemenskapspatentsrätten beslutar dessutom inte om uppskov enligt artikel 242 i EG-fördraget eller artikel 157 i Euratomfördraget. Till skillnad från artikel 4 i rådets beslut 88/591 om att upprätta förstainstansrätten innehåller artikel 11 i detta beslut ingenting om dessa fördragsbestämmelser eftersom ändamålet med en patenttvist inte kan vara att begära uppskov med en gemenskapsrättsakt. För justering av artikel 39, se artikel 19 i detta beslut.

Artikel 40 gäller interventionstalan från medlemsstaterna, gemenskapsinstitutionerna, EES och EFTA eller annan tredje part vars intressen påverkas av utgången.

Medlemsstaterna och gemenskapsinstitutionerna (första och tredje styckena) lär knappast behöva intervensera i mål mellan enskilda parter. Men ett behov kan t.ex. uppstå i samband med ett mål om intrång där rättshavaren hävdar att kraven i en tvångslicens inte iakttagits och att licensinnehavaren alltså gör intrång.

Interventionstalan från en tredje enskild part (andra stycket) kan förekomma i samband med patenttvister.

Artikel 41 handlar om inslagen i en tredskodom. Ändringar förefaller nödvändiga för anpassning till patenttvister. Men dessa kan förläggas till rättegångsreglerna, vilket artikel 15.2 uttryckligen öppnar för.

Artikel 42 tillåter tredje part att föra talan mot en dom som kränker denna tredje parts rättigheter och som har meddelats utan att han eller hon hördes. Det förfaller inte finnas något utrymme i samband med patenttvister för denna typ av talan från tredje man, se artikel 16 i detta beslut.

I artikel 43 slås fast att tvivel om en doms innebörd eller räckvidd skall avgöras av domstolen.

Artikel 44 gäller särskilda förfaranden om ändring av en dom. För mindre ändringar, se artikel 20 i detta beslut.

Artikel 45 handlar om tidsfrister.

Första stycket, som handlar om att ta hänsyn till avstånd i samband med fristsättning, kan bli problematisk. Det skulle i klartext innebära att en part från ett avlägset hörn i EU skulle få en längre frist att uppfylla vissa åligganden än en part som har sitt hemvist nära domstolen. Med moderna kommunikationsmedel i åtanke förefaller detta allt svårare att motivera, och det skulle kunna tolkas som bristande jämlikhet enligt artikel 6 i Europarådets konvention om de mänskliga rättigheterna.

Enligt andra stycket får en rättighet inte gå förlorad för att tidsfristen gick ut, om försummelsen beror på oförutsebara händelser eller force majeure.

Enligt artikel 46 begränsas gemenskapens ansvar till en femårsperiod efter det inträffade, varvid preskriptionen dock skall avbrytas om talan väcks.

Artikel 16

Icke tillämpliga bestämmelser

Artikel 21 andra stycket och artiklarna 22, 23, 42 och 46 i domstolens stadga skall inte tillämpas.

Kommentar:

Artikel 21 andra stycket i stadgan handlar om ogiltigförklaring av en gemenskapsrättsakt och förefaller sakna relevans för patenttvister. En talan om tvångslicens, där bestämmelsen möjligen skulle gå att tillämpa, väcks inte vid gemenskapspatentsrätten. Bestämmelsen bör alltså inte tillämpas.

Artikel 22 i stadgan gäller överklagande av beslut i skiljedomskommittén enligt Euratomfördraget.

Artikel 23 i stadgan handlar om förhandsavgöranden vid domstolen.

Artikel 42 i stadgan tillåter tredje part att föra talan mot en dom som kränker denna tredje parts rättigheter och som har meddelats utan att han eller hon hördes.

Patenttvister ger inte utrymme för den sortens talan från tredje part, eftersom principen i tvistemål är att endast den tappande parten får överklaga domen. Följaktligen har domen bara effekt mellan parterna. Om en sådan dom mellan parter påverkar tredje man, t.ex. genom att ett prejudikat skapas, kan domen inte ifrågasättas. Detta gäller t.ex. i mål om intrång.

Det kan vara annorlunda när talan gäller giltighet, då domen ger en allmängiltig effekt och således också kan påverka t.ex. en licensinnehavare. Men även i detta fall tar principen om rättssäkerhet, som går stick i stäv med möjligheten för tredje man att väcka talan, överhanden och uppväger de fördelar en tredje part hade kunnat ha av sådan talan. I ett sådant fall åligger

det rättshavaren och licenshavaren att skydda den sistnämndes intressen mot en eventuell ogiltighetstalan i sitt kontraktsförhållande.

Möjligheten att intervensera enligt vad som sägs i artikel 40 i stadgan och därigenom stödja den ena partens yrkanden kvarstår för en tredje part.

Följaktligen skall artikel 42 i stadgan inte tillämpas vid patenttvister.

Artikel 17

Sakkunnig rådgivare

- (1) Som komplement till artikel 19 i domstolens stadga får advokaten låta sig biträddas av en sakkunnig rådgivare som skall vara yrkeskunnigt ombud och vars namn skall finnas på Europeiska patentverkets förteckning. Den sakkunniga rådgivaren skall ha rätt att tala under förhandlingarna på de villkor som fastställs i rättegångsreglerna.
- (2) Sådana sakkunniga rådgivare skall ha de rättigheter och den immunitet som anges i artikel 19 femte stycket i domstolens stadga på de villkor som fastställs i rättegångsreglerna.

Kommentar:

Detta tillägg till artikel 19 i stadgan följer mönstret i artikel 12 punkterna 2 och 3 i protokollet om stadgan för den allmänna överprövningsrätten (Protocol on the Statute of the Common Appeal Court) i anslutning till Luxemburgkonventionen.

På grund av patenttvisternas särdrag behöver artikel 19 i stadgan, som innehåller regler om hur parterna skall företräddas vid domstolen, anpassas till förfarandet vid gemenskapspatentsrätten. I patenttvister spelar tekniska frågor en viktig roll när det gäller att åstadkomma en sund rättslig lösning. Teknisk sakkunskap behövs inte bara i rätten utan också på parternas sida, och därmed får tekniskt kompetenta rådgivare den roll de bör ha under rättegången. Alltså får en advokat som företräder en part inför gemenskapspatentsrätten låta sig biträddas av en sakkunnig rådgivare som skall ha rätt att tala inför gemenskapspatentsrätten. Detta gäller särskilt när frågorna är tekniskt komplicerade. För att trygga den kompetens som krävs för effektiva förhandlingar skall endast ombud som finns på EPO:s lista få uppträda som sakkunniga rådgivare inför gemenskapspatentsrätten.

Artikel 18

Muntligt och skriftlig förfarande

Artikel 20 i domstolens stadga skall tillämpas efter följande ändringar:

- (a) Fjärde stycket skall ha följande lydelse: "Det muntliga förfarandet skall bestå i att den föredragande domaren redogör för ärendets huvuddrag, att gemenskapspatentsrätten hör parterna och att bevismaterialet granskas."

- (b) Femte stycket skall ha följande lydelse: "Gemenskapspatentsrätten får utelämna det muntliga förfarandet om det är förenligt med rättegångsreglerna och efter det att den har hört parterna."
- (c) Ett nytt sjätte stycke skall läggas till och ha följande lydelse: "Rättegångsreglerna får medge att förfarandet helt eller delvis bedrivs i form av datakommunikation och skall då ange villkoren för detta."

Kommentar:

I artikel 20 i stadgan behandlas förfarandets två delar, den skriftliga och den muntliga. Det fjärde och det femte stycket måste ändras.

Artikel 20 fjärde stycket i stadgan har fått ny lydelse för att nuvarande skrivning inte tillåter att rätten hör patentombud. Den formulering som valts, "rätten hör parterna", är ett lämpligare ordval för ett civilrättsligt förfarande. Det är vidare inte nödvändigt att i denna bestämmelse ange exakt vem som skall tilltala rätten, eftersom regler om vem som har rätt att företräda parterna finns i artikel 19 i stadgan. Enligt artikel 20 fjärde stycket i stadgan skall vidare referenten läsa en skriftlig rapport, vilket bedömdes väl ställt för ett civilrättsligt förfarande och således ersattes med ett krav på en redogörelse för ärendets huvuddrag. Slutligen förefaller inskränkningen av det muntliga förfarandet till "förhör med vittnen och sakkunniga" alltför snäv och ersattes därför med "bevismaterialet granskas".

Generaladvokaten i artikel 20 femte stycket i stadgan fick utgå, eftersom det inte finns någon i förfarandet vid gemenskapspatentsrätten. I stället introducerades en möjlighet att avgöra gemenskapspatentmål genom skriftligt förfarande.

Slutligen bör reglerna ge befogenhet att använda tekniska medel i det skriftliga och det muntliga förfarandet. Det kan t.ex. röra sig om överföring av inlagor eller andra handlingar i det skriftliga förfarandet eller videokonferenser för den muntliga behandlingen. Närmare regler om vilka delar av förfarandet som kan bedrivas genom datakommunikation och på vilka villkor detta skall ske bör finnas i rättegångsreglerna. Den dagliga handläggningen kommer att ge svar på när, i vilken omfattning och under vilka förhållanden elektroniska hjälpmedel är en bra lösning. För övrigt utvecklas tekniken ständigt, varför rättegångsreglerna är rätt ställe att anpassa förfarandet till nya tekniska möjligheter.

Artikel 19

Särskilda förordnanden

Artikel 39 i domstolens stadga skall tillämpas på villkor att det anges i rättegångsreglerna vem som skall ha befogenhet att fatta de beslut som anges i artikeln. Gemenskapspatentsrätten kan inte fatta beslut enligt artikel 242 i EG-fördraget eller artikel 157 i Euratomfördraget.

Kommentar:

Enligt artikel 39 i stadgan tillkommer det domstolens ordförande att besluta om uppskov med verkställighet och om interimistiska åtgärder. Detta ser inte ut som rätt infallsvinkel på patenttvister. Frågan om huruvida verkställigheten kan skjutas upp är nära kopplad till det enskilda målet och bör följaktligen skötas av den domare eller det domarlag som känner till

målet. Interimistiska åtgärder kommer att förekomma ofta i patenttvister. Beslut om sådana åtgärder skulle kunna anförtros samma domarlag som tilldelats målet (effektivitet) eller en annan domare (opartiskhet). Rättegångsreglerna erbjuder den flexibilitet som krävs för en bra lösning.

I den andra meningen klargörs att gemenskapspatentsrätten inte fattar några beslut om uppskov enligt artikel 242 i EG-fördraget eller artikel 157 i Euratomfördraget, vilka fall behandlas i artikel 39 i stadgan. Till skillnad från artikel 4 i rådets beslut 88/591 om att upprätta förstainstansrätten innehåller artikel 11 ingenting om dessa fördragsbestämmelser eftersom ändamålet med en patenttvist inte kan vara att begära uppskov med en gemenskapsrättsakt.

Artikel 20

Ändring av en dom

Artikel 44 första och andra stycket i domstolens stadga skall lyda som följer:

"Den tappande parten får bara framställa hos rätten om ändring av en dom på följande grunder:

- (a) Ett grundläggande formfel i förfarandet som har påverkat beslutet.
- (b) En omständighet som kan vara avgörande och som enligt ett lagakraftvunnet domstolsbeslut är ett brott.

Ändringsförfarandet skall inledas med ett beslut där rätten fastställer att kraven enligt första stycket är uppfyllda."

Kommentar:

Artikel 44 i stadgan innehåller regler om ändringsframställningar som inte passar för tvistemål mellan enskilda parter, eftersom ett krav på ändring kan grundas på att en avgörande omständighet var okänd när domen meddelades. Med hänsyn till rättssäkerheten är den grunden otillräcklig för att riva upp ett beslut i tvistemål mellan enskilda.

Ett mål skall inte rivas upp annat än i sällsynta undantagsfall. För att det skall vara motiverat att ta upp ett ärende till förnyad behandling måste man kunna hänvisa till ett grundläggande formfel i rättegången, som kan ha påverkat utgången, eller en brottslig handling kopplad till en avgörande faktor, t.ex. förfalskade handlingar eller falskt vittnesmål. Artikel 112a i EPC (Europeiska patentkonventionen), som ingår i ändringsakten från 2000, och artikel 157 i det tredje utkastet till EPLP (European Patent Litigation Protocol) anlägger båda samma angreppssätt.

Tredje stycket i artikel 44 i stadgan skulle förbli oförändrat och utesluta ändringsframställningar efter tio år från dagen för domen.

Artikel 21

Fel gemenskapsdomstol

Artikel 54 första och andra styckena i domstolens stadga skall gälla i tillämpliga delar.

Kommentar:

I första stycket i artikel 54 i stadgan står det att justitiesekreterarna vid domstolen och förstainstansrätten skall vidarebefordra handlingar som skall gå till en av dem men av misstag hamnat hos den andre. Samma skyldighet skall gälla i tillämpliga delar när det gäller patentförfarandet mellan domstolen, förstainstansrätten och gemenskapspatentsrätten.

I artikel 54 andra stycket i stadgan regleras det fall som uppstår när talan väcks vid domstolen eller förstainstansrätten, men den andra domstolen är behörig. Då kan den domstol där talan väcktes hänskjuta ärendet till den andra domstolen med bindande verkan. Även denna bestämmelse skall gälla i tillämpliga delar mellan domstolen, förstainstansrätten och gemenskapspatentsrätten.

Tredje stycket i artikel 54 i stadgan föreskriver om en möjlighet att skjuta upp behandlingen och vänta på avgörandet i domstolen. Här behövs ändringar som specificeras i följande artikel.

Artikel 22

Uppskjuten handläggning

Om domstolen behandlar ett ärende eller förstainstansrätten förbereder ett förhandsavgörande, som gäller samma tolkningsfrågor eller giltigheten för samma rättsakt, får gemenskapspatentsrätten efter att ha hört parterna skjuta upp handläggningen fram till dess att domstolen har dömt i ärendet eller förstainstansrätten har meddelat sitt förhandsavgörande.

Kommentar:

Artikeln motsvarar artikel 54 tredje stycket i stadgan med nödvändiga anpassningar till patenttvister.

Det är bara motiverat att skjuta upp handläggningen i gemenskapspatentsrätten om den måste vänta antingen på en dom i domstolen i ett mål enligt artikel 62 i stadgan där förste generaladvokaten föreslår omprövning av ett beslut för att det finns en allvarlig risk för att enhetligheten eller konsekvensen i gemenskapsrätten undergrävs, eller på ett förhandsavgörande i förstainstansrätten i ett patentärende (som skall fastställas enligt artikel 225.3 i EG-fördraget (Nice)) om detta ärende gäller samma fråga som behandlas vid gemenskapspatentsrätten eller giltighet för samma handling (samma patents giltighet).

Andra fall som tas upp i artikel 54 tredje stycket i stadgan, t.ex. att samma resultat åsyftas, gäller inte patenttvister. Andra och tredje meningen gäller inte heller patenttvister, för de utgår ifrån att samma sak kan vara både domstolens och förstainstansrättens behörighet och att

förstainstansrätten följaktligen kan avvisa målet. Detta gäller inte på området patenntvister där gemenskapspatentsrätten alltid är behörig i första instans.

Artikel 23

Delgivning av beslut

Artikel 55 i domstolens stadga skall tillämpas med den inskränkningen att medlemsstaterna och gemenskapsinstitutionerna, om de varken har intervenerat eller varit part i målet, bara kommer att delges gemenskapspatentsrättens slutliga beslut.

Kommentar:

Med denna artikel begränsas justitiesekreterarens skyldighet att delge besluten till att gälla endast parter i målet. Medlemsstater och gemenskapsinstitutioner som inte varit parter i målet kommer bara att få ett exemplar av den slutliga domen för kännedom.

Artikel 24

Förhandlingar i medlemsstaterna

- (1) Om det motiveras av målets art skall gemenskapspatentsrättens centrala avdelning genomföra förhandlingar i en medlemsstat på det sätt som sägs i rättegångsreglerna. Den skall särskilt ta hänsyn till parternas hemvist och eftersträva en effektiv granskning av bevismaterialet.
- (2) En medlemsstat som vill att gemenskapspatentsrätten skall förlägga förhandlingar dit skall tillhandahålla för ändamålet lämpliga medel och bestrida kostnaden.

Kommentar:

Bestämmelsen gör det möjligt för gemenskapspatentsrättens centrala avdelning att redan från starten förlägga förhandlingar inte enbart till Luxemburg utan under vissa förhållanden även till medlemsstaterna, där förhandlingarna skall kunna genomföras helt eller delvis. Kravet för utlokalisering till en medlemsstat är att målets art motiverar åtgärden. Relevanta bedömningsgrunder skulle kunna vara parternas eller vittnenas hemort alternativt nyttan av att granska bevismaterial på ort och ställe (tunga maskiner, kemiska provningsförfaranden). Gemenskapspatentsrätten kommer att få försöka väga ihop olika aspekter och bilda sig en uppfattning om var målet handläggs mest effektivt för att besluta om och i så fall vart förhandlingarna skall förläggas.

Eftersom ett eventuellt beslut att utlokalisera förhandlingar i hög grad lär bero på det enskilda målets utseende verkar det lämpligt att låta rättegångsreglerna bestämma detaljerna. På detta sätt medges flexibilitet att fortlöpande ta hänsyn till den praxis som utvecklas vid gemenskapsrätten.

Medlemsstaterna kommer att tvingas bekosta och ställa de medel till förfogande som gemenskapspatentsrätten behöver för att handlägga målet. Det rör sig närmare bestämt om domstolssalar och praktiska stödfunktioner som tolkning, videokonferenser, e-post, fax mm. Om en medlemsstat inte tillhandahåller detta går det inte att decentralisera handläggningen till

den medlemsstaten och målen kommer följaktligen att handläggas centralt vid gemenskapspatentsrätten.

Artikel 25

Förfarandespråk

- (1) Gemenskapspatentsrätten skall föra förhandlingar på det officiella språket i den medlemsstat där svaranden är bosatt.
- (2) Om gemenskapspatentsrätten finner att detta förfarandespråk inte tillåter alla parter att följa förfarandet och försvara sina intressen samt att enbart ett byte till ett annat officiellt EU-språk gör det möjligt att åtgärda situationen, får den besluta att detta andra språk skall vara förfarandespråk. Om parterna begär det och gemenskapspatentsrätten samtycker kan valfritt officiellt EU-språk utses till förfarandespråk.
- (3) Gemenskapspatentsrätten får enligt vad som sägs i rättegångsreglerna förhöra parterna personligen och vittnena på ett annat språk än förfarandespråket. I så fall skall justitiesekreteraren se till att allt som sägs under förhandlingen översätts till förfarandespråket och på begäran av endera parten till det språk som den parten använder.
- (4) Gemenskapspatentsrätten får enligt vad som sägs i rättegångsreglerna tillåta att inlagor och andra handlingar lämnas på ett annat språk än förfarandespråket. Den får när som helst beordra ifrågavarande part att tillhandahålla en översättning till förfarandespråket av dessa handlingar.

Kommentar:

Förfarandespråket vid gemenskapspatentsrätten bör vara det officiella språket i den medlemsstat där svaranden är bosatt. Detta system är inriktat på att skydda svaranden och utgår från föreställningen att svaranden i flertalet fall har åtminstone tillräckligt goda kunskaper i det språk som används i den medlemsstat där han är bosatt.

Punkterna 2–4 innehåller ett antal bestämmelser som tillåter undantag för att det skall gå att anpassa språkordningen till ett visst måls speciella behov.

Om gemenskapspatentsrätten finner att ett visst förfarandespråk inte tillåter parterna att följa förfarandet och försvara sina intressen, men att det skulle gå med ett annat officiellt EU-språk, kan den ta detta språk till förfarandespråk. Samma möjlighet föreskrivs i artikel 131 i förstainstansrättens rättegångsregler om förfaranden vid klagomål mot Byrån för harmonisering på den inre marknaden.

Om parterna kommer överens om att använda något annat officiellt EU-språk som förfarandespråk bör de kunna göra det med gemenskapspatentsrättens samtycke. Gemenskapspatentsrätten borde kunna godkänna bytet om det inte äventyrar förfarandets effektivitet.

Förhör av parterna personligen eller av vittnen bör ske på deras språk och justitiesekreteraren bör kunna ombesörja nödvändiga översättning.

Slutligen bör gemenskapspatentsrätten kunna överse med kravet på att åtföljande handlingar skall vara på förfarandespråket. Om sådana handlingar alltså är skrivna på ett annat språk än förfarandespråket bör man inte kräva översättning om det inte verkar nödvändigt i ett särskilt fall.

Artikel 26

Överprövning av gemenskapspatentsrättens avgöranden

- (1) Gemenskapspatentsrättens slutliga avgöranden får överklagas till förstainstansrätten inom två månader efter delgivningen av det avgörande som överklagas.
- (2) Beslut av gemenskapspatentsrätten enligt artikel 243 eller artikel 256 fjärde stycket i EG-fördraget får överklagas till förstainstansrätten inom två månader efter delgivningen. Om beslut har fattats om en interimistisk åtgärd utan att den part som påverkas negativt först blivit hörd, får den parten protestera till gemenskapspatentsrätten, vars beslut skall gå att överklaga till förstainstansrätten.
- (3) Ett beslut av gemenskapspatentsrätten att avslå en interventionsansökan får överklagas inom två veckor efter delgivningen.
- (4) I rättegångsreglerna skall anges vilka andra beslut av gemenskapspatentsrätten som får överklagas och på vilka villkor detta skall ske.
- (5) Varje part som helt eller delvis inte har vunnit bifall till sin talan har rätt att överklaga enligt vad som sägs i punkterna 1–4 ovan. Ett överklagande enligt punkterna 2 och 3 skall prövas och avgöras enligt förfarandet i artikel 39 i domstolens stadga.

Kommentar:

Punkt 1 i bestämmelsen motsvarar artikel 56 första stycket i stadgan med smärre ändringar. Punkt 1 behandlar överprövning av slutliga avgöranden i gemenskapspatentsrätten. Skrivningen i artikel 56 första stycket "avgöranden /.../ som endast delvis avgör sakfrågan eller som avgör en rättegångsfråga om bristande behörighet eller något annat processhinder" har inte tagits med. Ett avgörande om en del av sakfrågan kommer att vara ett avgörande i gemenskapspatentsrätten och kan således överklagas. Samma gäller ett beslut i gemenskapspatentsrätten om att avvisa talan på grund av bristande behörighet. En möjlighet att överklaga varje beslut i en processfråga förefaller väl långtgående och skulle kunna leda till att förfarandet paralyseras. Enligt vad som sägs i punkt 4 i artikeln bör det bestämmas i rättegångsreglerna vilka processrelaterade beslut som kan bli föremål för ändring.

Punkt 2 innehåller en annan typ av beslut i gemenskapspatentsrätten som kan överklagas och är beslut enligt artikel 243 och 256 fjärde stycket i EG-fördraget. Det rör sig om beslut om interimistiska åtgärder och uppskov med verkställighet. Bestämmelsen motsvarar artikel 57 andra stycket i artikel 57 andra stycket, med anpassning till EG-fördragets tillämplighet på gemenskapspatentsrätten.

Om den interimistiska åtgärden beslutats av gemenskapspatentsrätten utan att motparten fått yttra sig skall den rättsliga motåtgärden inte vara att överklaga direkt till förstainstansrätten. I

stället kan en protest lämnas till gemenskapspatentsrätten som därpå antingen kan, efter att ha övervägt den negativt påverkade partens argument, bekräfta eller dra tillbaka beslutet. Det beslutet i gemenskapspatentsrätten skall gå att överklaga till förstainstansrätten. På detta sätt säkerställer man att överklagande reserveras för beslut i gemenskapspatentsrätten som fattats efter ett kontradiktoriskt förfarande.

Punkt 3 innehåller en bestämmelse från artikel 57.1 i stadgan.

Enligt punkt 4 bör övriga möjligheter att överklaga beslut som gemenskapspatentsrätten fattar under förfarandets gång regleras i rättegångsreglerna (t.ex. beslut om rättegångskostnader om målet avslutas utan dom). Det skall bara vara möjligt att överklaga processrelaterade beslut om det uttryckligen står så i rättegångsreglerna. Eventuella fel i förfarandet skulle kunna påtalas inom ramen för överklagandet av domen i sig. På detta sätt slår man vakt om snabb handläggning i första instans och ger samtidigt parterna tillräckliga garantier.

I punkt 5 står det att vid överklagande enligt punkterna 1–4 får bara den negativt påverkade parten överklaga. Detta är exakt samma bestämmelse som i artikel 56 andra stycket första meningen i stadgan.

Överklaganden enligt punkterna 2 och 3 kan skötas genom ett förenklat förfarande. Återigen rör det sig om en exakt kopia av bestämmelsen i artikel 57.3 i stadgan.

Den andra meningen i artikel 56 andra stycket i stadgan, som handlar om intervenientens rätt att överklaga avgöranden som påverkar honom direkt, har inte tagits med eftersom den inte verkar passa för handläggningen vid gemenskapspatentsrätten. I patenttvister kan man intervensera för att stödja en av parterna om man har intresse av att uppnå samma sak i målet (artikel 40 i stadgan). Intervenienten kan också stötta en part som överklagar, om samstämmiga intressen kvarstår, och kan följaktligen lämna in en ansökan om överklagande tillsammans med parten utan att behöva visa att han påverkas direkt av gemenskapspatentsrättens beslut. Han bör dock inte ha någon fristående rättighet att överklaga.

Slutligen finns det ingen anledning att ge medlemsstaterna rätt att överklaga i patentförfaranden, inte ens i mål där de inte har varit parter eller intervenerat i första instans, vilket medges enligt artikel 56 tredje stycket i stadgan.

Artikel 27

Överklagandets effekt på verkställigheten

Ett överklagande skall hindra verkställighet. Gemenskapspatentsrätten får dock förklara att dess beslut är verkställbart, i förekommande fall mot säkerhet.

Kommentar:

Bestämmelsen finns i artikel 39.5 i utkastet till förordning om gemenskapspatent och förefaller nödvändig i tvistemål för att säkerställa att den i första instans tappande parten inte lider skada om avgörandet inte befästs i nästa instans. Gemenskapspatentsrätten får förklara beslutet verkställbart, eventuellt mot att säkerhet ställs. Genom denna föreskrift kan kändanden, som kanske tilldömts skadestånd, kräva att domen verkställs och att svaranden betalar

skadeståndet. Men om svaranden överklagar beslutet i första instans och vinner i nästa instans, och om käranden under tiden gått i konkurs skulle svaranden inte kunna kräva tillbaka det utbetalda beloppet trots att kärandens yrkanden enligt det slutliga avgörandet var grundlösa. Mot ett sådant händelseförlopp skyddar rättens möjlighet att besluta om verkställighet endast mot säkerhet.

Möjligheten att besluta om att uppskjuta verkställandet av domen enligt artiklarna 244 och 256 i EG-fördraget i kombination med artikel 11 är varken tillfyllest eller överflödig. Den räcker inte för att regeln i så fall hade varit att ett avgörande i gemenskapspatentsrätten kunde verkställas med mindre än att rätten beslutade något annat i ett senare skede och detta hade inte uppfyllt de krav som ställs på ett civilrättsligt tvistemål. Den är inte överflödig för att, om gemenskapspatentsrätten initialt beslutade om verkställande utan säkerhet, skulle särskilda omständigheter kunna göra det nödvändigt med uppskov i ett senare skede.

Artikel 28

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft först efter det att det har offentliggjorts i Europeiska gemenskapernas officiella tidning och därutöver en dag efter det att den sista medlemsstaten anmält att den godkänner det rådsbeslut enligt artikel 229a i EG-fördraget som ger EG-domstolen behörighet när det gäller gemenskapspatent, med undantag dock för artikel 7 som träder i kraft först samma dag som offentliggörandet av ett besked från förstainstansrättens ordförande om att gemenskapspatentsrätten och överklagandeavdelningen vid förstainstansrätten har upprättats i behörig ordning.

Kommentar:

Bestämmelsen motsvarar artikel 13 i rådets beslut 88/591 om att upprätta förstainstansrätten med nödvändiga ändringar.

Ikraftträdandet görs avhängigt av två saker: a. Offentliggörande i EU:s offentliga tidning. b. Anmälan från alla medlemsstater om att överföringen av behörighet är godkänd, vilket krävs enligt artikel 229a i EG-fördraget (Nice) och enligt rådets beslut som verkställer artikeln. En dag efter anmälan om godkännande kan arbetet med att upprätta en gemenskapspatentsrätt börja, dvs. rekrytering av personal, införskaffning av material etc.

Artikel 7, som innehåller den bestämmelse som ger gemenskapspatentsrätten domsrätt, kan inte träda i kraft förrän efter det att EG-domstolen har förklarat att gemenskapspatentsrätten och överklagandeavdelningen vid förstainstansrätten har upprättats i behörig ordning. Därmed säkerställs att domsrätten tilldelas vid en tidpunkt då en fungerande gemenskapspatentsrätt är på plats. Till skillnad från vad som gäller enligt rådets beslut 88/591 förefaller det nödvändigt att låta behörighetstilldelningen bli beroende av att det finns prövning både i första instans och i andra instans, eftersom förstainstansrätten också måste vara klar med sina nödvändiga förberedelser för att den rättsliga prövningen av gemenskapspatent skall vara operationell, dvs. upprättande av överklagandeavdelningen, rekrytering av patentdomare och fastställande av särskilda rättegångsregler för överprövning av tvistemål.

III. ÄNDRINGAR I DOMSTOLENS STADGA MED BÄRING PÅ FÖRSTAINSTANSRÄTTEN

Enligt artiklarna 225.2 och 225a tredje stycket i EG-fördraget (Nice) skall besluten i gemenskapspatentsrätten överklagas till förstainstansrätten. För detta ändamål bör en särskild överklagandeavdelning för patentmål bildas vid förstainstansrätten. Bestämmelserna i stadgan behöver anpassas så att förfarandet vid överklagandeavdelningen tar hänsyn till särdragen för civilrättslig tvistlösning och så att förfarandet vid gemenskapspatentsrätten och vid förstainstansrättens överklagandeavdelning stämmer överens.

I artikel 225.3 i EG-fördraget (Nice) ges en möjlighet att överlåta förhandsavgöranden på förstainstansrätten på särskilda områden som fastställs i stadgan. Denna bestämmelse bör tillämpas på det patenträttsliga området.

Artikel 1

Antal domare vid förstainstansrätten

Artikel 48 i domstolens stadga skall ersättas av följande: "Förstainstansrätten skall ha 20 domare."

Kommentar:

Genom att en överklagandeavdelning för patentmål bildas inom förstainstansrätten (se artikel 3) med sammanlagt två lagfarna och tre tekniska ledamöter, ökar det totala antalet domare från 15 till 20. Tre tekniska ledamöterna behövs för att behärska de grundläggande teknikområdena på ett sådant sätt att domarlaget alltid förfogar över nödvändig teknisk sakkunskap inom områdena kemi, fysik och mekanik.

Artikel 2

Val av ordförande för avdelningen

När det gäller den avdelning vid förstainstansrätten som skall överpröva patentmål skall artikel 50 första stycket, andra meningen i domstolens stadga ersättas med följande: "Domarna skall bland sina lagfarna ledamöter välja en ordförande för avdelningen."

Kommentar:

Genom denna skrivning kommer alla domare i patentavdelningen vid förstainstansrätten att välja en ordförande bland de lagfarna ledamöterna, vilket är samma tillvägagångssätt som i artikel 13.1 i beslutet om att upprätta gemenskapspatentsrätten.

Artikel 3

Förstainstansrättens överklagandeavdelning för patentmål

- (1) En avdelning vid förstainstansrätten skall vara specialiserad på patentmål och överpröva gemenskapspatentsrättens avgöranden. De lagfarna ledamöterna skall ha

mycket stor erfarenhet av patenträtt. De tekniska ledamöterna skall ha mycket stor erfarenhet av relevanta tekniska områden och tillräcklig erfarenhet av patenträtt.

- (2) Avdelningen för patentmål skall sammanträda med två lagfarna ledamöter och en tekniskledamot. Rättegångsreglerna får föreskriva att överklagandeavdelningen för patentmål i vissa mål skall sammanträda i utökad eller inskränkt form. De skall innehålla bestämmelser om när rätten är domför.
- (3) Omedelbart efter det att alla ledamöter i överklagandeavdelningen för patentmål svurit eden skall rådets ordförande genom lottning utse en lagfaren ledamot och en teknisk ledamot som skall avgå efter de första tre åren.

Kommentar:

Överprövningen skall ske i en specialiserad avdelning vid förstainstansrätten, och ledamöterna i den avdelningen skall uppfylla samma krav som gemenskapspatentsrättens ledamöter. En överklagandeavdelning för patentmål med två lagfarna och tre sakkunniga ledamöter skall upprättas vid förstainstansrätten. Precis som i första instans skall de tre sakkunniga ledamöter täcka teknikområdena kemi, fysik och mekanik.

När det gäller patentavdelningens sammansättning är denna artikel *lex specialis* i förhållande till artikel 50 i stadgan. Ordinarie sammansättning för överklagandeavdelningen för patentmål bör vara två lagfarna och en sakkunnig domare. Rättegångsreglerna kan innehålla bestämmelser om avvikelser från detta och regler om praktiska detaljer.

Det bör säkerställas att avdelningen för patentmål inte ersätts helt och hållet när ledamöternas tjänstgöringstid löper ut, utan att det från början är möjligt med ett rullande schema där vissa av domarna redan har erfarenhet av överprövning av patentmål då nya domare tillträder. Utan denna bestämmelse skulle ersättningen av domare vid avdelningen för patentmål ske enligt ett system där alla ledamöter vid avdelningen för patentmål skulle tjänstgöra hela perioden och sedan ersättas samtidigt.

Enligt artikel 224 andra stycket i EG-fördraget (Nice) skall förstainstansrättens domare och följaktligen även domarna i patentmål utses för en tid av sex år med möjlighet att utnämnas på nytt.

Artikel 4

Grunder för överklagande

- (1) Ett överklagande får grundas på rättsfrågor eller sakfrågor. Nya sakomständigheter och nya bevis får dock endast läggas fram om den berörda parten inte rimligtvis kunde ha förväntats inkomma med dem under behandlingen i gemenskapspatentsrätten.
- (2) Om överklagandet grundas på rättsfrågor måste grunden vara antingen att gemenskapspatentsrätten saknar behörighet, att den begått ett rättegångsfel som skadar den överklagande partens intressen eller att den åsidosatt gemenskapsrätten.
- (3) Ett överklagande får inte grundas endast på rättegångskostnadernas storlek och fördelning.

Kommentar:

I denna bestämmelse utnyttjas möjligheten att enligt artikel 225a tredje stycket i EG-fördraget tillåta att endast rättsfrågor överklagas, om det inte står i beslutet om att upprätta rättsinstansen att även sakfrågor får överklagas. Enligt artikeln är möjligheterna att inkomma med nya sakomständigheter och bevis i andra instans inte obegränsade, och detta beror på att behandlingen i gemenskapspatentsrätten då skulle kunna bli förövning inför den verkliga prövningen av ärendet i andra instans. Enbart sådana nya sakomständigheter och bevis som parten i fråga inte rimligtvis kunde förväntas lägga fram i första instans får åberopas. Det kan t.ex. vara fallet när ett sakförhållande var okänt eller omöjligt att utreda, trots ansträngningar, alternativt om gemenskapspatentsrättens uppfattning om ärendet innebar att kända omständigheter saknade relevans.

Punkterna 2 och 3 motsvarar artikel 58 i stadgan.

Artikel 5

Förstainstansrättens avgörande och återförvisning till gemenskapspatentsrätten

- (1) Om överklagandet är välgrundat skall förstainstansrätten upphäva gemenskapspatentsrättens avgörande och slutligt avgöra ärendet. I undantagsfall kan förstainstansrätten i enlighet med rättegångsreglerna återförvisa ärendet till gemenskapspatentsrätten för avgörande.
- (2) Om ett ärende återförvisas till gemenskapspatentsrätten är denna bunden av förstainstansrättens beslut i rättsfrågor.

Kommentar:

Bestämmelsen motsvarar artikel 61 i stadgan med nödvändiga ändringar.

Förstainstansrätten skall ha befogenhet att upphäva gemenskapspatentsrättens avgörande. Till skillnad från artikel 61, som behandlar överklagandet av förstainstansrättens avgörande till domstolen när det gäller rättsfrågor och enligt vilken domstolen slutligt kan avgöra ärendet, om detta är färdigt för avgörande, eller annars återförvisa ärendet till förstainstansrätten, fastställs i denna artikel att förstainstansrätten skall avgöra ärendet i patentmål. Detta följer av den annorlunda karaktären hos överprövning av patentmål, som även grundar sig på sakförhållanden. Förstainstansrätten kan klargöra de sakförhållanden som den anser saknas och därefter avgöra ärendet. Detta skiljer sig från att överklaga ett beslut i förstainstansrätten till domstolen som enbart rör rättsfrågor. I ett sådant fall kan appellationsdomstolen endast utgå ifrån de sakförhållanden som fastställts i första instans, vilket gör att ärendet måste återförvisas till första instans om ytterligare sakförhållanden skall klargöras. Dessutom krävs det för att handläggningen skall bli effektiv och snabb och för att ärendena inte skall behöva hänskjutas fram och tillbaka mellan instanserna, vilket inte skulle ske om förstainstansrätten själv avgjorde ärendet.

Det finns emellertid fall då återförvisning till gemenskapspatentsrätten kunde vara lämpligt, av något av följande två skäl:

Det ena är om ärendet inte prövades i sak inför gemenskapspatentsrätten och ett direkt avgörande av förstainstansrätten skulle innebära att parterna inte fick tillgång till någon första instans. Att överprövningen vid appellationsdomstolen är av högre kvalitet beror delvis på att

första instans redan utrett frågan ingående, vilket inte skulle vara fallet om förstainstansrätten fattade beslut direkt utan att gemenskapspatentsrätten fällt ett avgörande i sakfrågan. Exempel på återförvisning till gemenskapspatentsrätten kan vara överklagande av ett av gemenskapspatentsrättens beslut om att avvisa talan, av en dom där endast ansvaret som sådant men inte skadeståndsbeloppet fastställs eller av en tredsdom.

Det andra fallet där återförvisning kan komma i fråga är då gemenskapspatentsrätten begått ett allvarligt procedurfel som påverkat avgörandet, vilket t.ex. kan vara fallet när den kontradiktoriska principen har åsidosatts. I ett sådant fall kan behandling i första instans inte anses vara någon verkningsfull rättslig åtgärd.

I denna bestämmelse utgår man ifrån att stadgan endast innehåller den allmänna bestämmelsen att förstainstansrätten avgör ärendet och att eventuella undantag fastställs i rättegångsreglerna. Det tycks vara mer flexibelt än en motsvarande uppräknings i stadgan. Exakt vilka undantagen är beror dessutom på typen av möjliga förfaranden inför gemenskapspatentsrätten.

Artikel 61 tredje stycket i stadgan har inte behållits. Den är inte tillämplig i patentmål.

Artikel 6

Förfarandespråk vid överprövning

Överprövningen skall ske på det förfarandespråk som användes då ärendet prövades av gemenskapspatentsrätten.

Kommentar:

Det verkar mest effektivt att använda samma förfarandespråk vid överprövningen som vid prövningen i första instans. På så sätt kan handlingar som t.ex. parternas inlagor, vittnesmål, expertutlåtanden osv. behandlas direkt utan att först behöva översättas. Dessutom kan det ombud parten förmodligen valde som företrädare i första instans bl.a. på grund av språkkunskaper och som är bekant med målet föra ärendet vidare till nästa instans.

Artikel 7

Omprövning

Utom enligt vad som anges i artikel 62 i domstolens stadga skall det inte gå att begära någon förnyad prövning av förstainstansrättens avgörande.

Kommentar:

Denna bestämmelse förefaller nödvändig för att klargöra att förstainstansrättens avgöranden i överprövning av patentmål till skillnad från dess andra avgöranden inte kan överklagas till domstolen. Enda undantaget är om förste generaladvokaten i enlighet med artikel 62 i stadgan begär att domstolen omprövar avgörandet, om enhetligheten eller konsekvensen i gemenskapsrätten anses hotad.

Artikel 8

Generaladvokaten

Artikel 49 i domstolens stadga skall inte tillämpas vid överklagandeavdelningen för patentmål i förstainstansrätten.

Kommentar:

Genom denna artikel fastställs att bestämmelser som ger generaladvokaten möjlighet att agera inför förstainstansrätten inte är tillämpliga vid talan inför förstainstansrättens avdelning för patentmål.

Generaladvokaten bör inte delta i patenttvister eftersom ett tvistemåls karaktär och principen om ett jämbördigt styrkeförhållande inte ger något utrymme åt en generaladvokat. Dessutom behövs inte någon generaladvokat eftersom ärendet prövas av sakkunniga domare.

Artikel 9

Bestämmelser med tillämpning på förfarandet inför gemenskapspatentsrätten

Artiklarna 16–23 i beslutet om att upprätta gemenskapspatentsrätten skall tillämpas på förfarandet vid överprövning i förstainstansrättens patentavdelning.

Kommentar:

För att praxis på det patenträttsliga området skall bli enhetlig måste ett antal bestämmelser om förfarandet vid gemenskapspatentsrätten, bestämmelser som avviker från domstolens nuvarande stadga med anledning av patenttvisternas särart, också tillämpas på överprövningen i förstainstansrätten. Artiklarna gäller de särskilda bestämmelser i stadgan som behandlar gemenskapspatentsrätten och finns i artiklarna 16–23 i beslutet om att upprätta gemenskapspatentsrätten. Ytterligare information om innehållet i artiklarna finns i kommentaren till respektive artikel.

Artikel 10

Förhandsavgöranden på det patenträttsliga området

Förstainstansrätten skall vara behörig att pröva och avgöra frågor på det patenträttsliga området som hänskjutits för förhandsavgörande enligt artikel 234 i EG-fördraget. Artikel 23 i domstolens stadga gäller.

Kommentar:

Förhandsavgöranden på det patenträttsliga området bör prövas av förstainstansrättens patentavdelning som är bäst lämpad för att avgöra sådana frågor. Förstainstansrätten skulle därmed bli dels överprövningsinstans i gemenskapspatentmål, dels den instans som meddelar förhandsavgöranden i frågor som hänskjutits till den från nationella domstolar som ställer tolkningsfrågor om EU:s patenträtt, dvs. förordningen om gemenskapspatent, direktivet om bioteknik eller eventuellt ett framtida mjukvarudirektiv. Detta skulle minska domstolens arbetsbörda samtidigt som det garanterar att tolkningen av EU:s patenträtt blir konsekvent.

Om domstolen behåller behörigheten att meddela sådana förhandsavgöranden kommer den antingen endast att behandla de nationella domstolarnas tolkningsfrågor, medan förstainstansrätten kommer att sköta gemenskapspatentmålen för sig, vilket skulle kunna leda till skillnader mellan deras respektive avgöranden, eller också blir det nödvändigt att tillåta förstainstansrätten att begära förhandsavgöranden av domstolen, vilket kan leda till onödigt långdragen handläggning. Problemet uppstår eftersom samma materiella regler gäller för tvister om nationella patent och tvister om gemenskapspatent.

Även om förstainstansrätten får behörighet att meddela förhandsavgöranden på det patenträttsliga området behåller domstolen viss behörighet att yttra sig i patentfrågor. Enligt artikel 225.2 i EG-fördraget (Nice) i kombination med artikel 62 i stadgan kan förste generaladvokaten föreslå att domstolen omprövar förstainstansrättens avgörande i överprövningen av ett gemenskapspatentmål om enhetligheten eller konsekvensen i gemenskapsrätten står på spel. Av samma anledning kan domstolen även i undantagsfall ompröva förstainstansrättens förhandsavgöranden enligt artikel 225.3 i EG-fördraget och artikel 62 i domstolens stadga (båda Nice).

I artikel 23 i stadgan fastställs förfarandet då en begäran om förhandsavgörande hänskjuts till domstolen.